

УЖГОРОДСЬКА МІСЬКА РАДА

__ сесія VIII скликання

Р І Ш Е Н Н Я *ПРОЄКТ №* _____

_____ м. Ужгород

Про затвердження Місцевого плану управління відходами Ужгородської міської територіальної громади

Відповідно до статей 25, 26, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статті 26 Закону України «Про управління відходами», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про благоустрій населених пунктів», Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2023 року № 947, Регіонального плану управління відходами Закарпатської області до 2034 року та враховуючи матеріали Звіту про стратегічну екологічну оцінку, Довідку про консультації з органами виконавчої влади, Довідку про громадські обговорення, на виконання рішення суду № 260/6984/24 від 07.03.2025 р., з метою забезпечення розбудови сучасної екологічно безпечної системи управління відходами в Ужгородській міській територіальній громаді, впровадження ієрархії управління відходами та мінімізації їх негативного впливу на довкілля і здоров'я населення,

міська рада ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Місцевий план управління відходами Ужгородської міської територіальної громади (додається).
2. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника міського голови І. Завидняка.

Міський голова

Богдан АНДРІЙВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення _____ сесії міської ради

VIII скликання

від _____ № _____

МІСЦЕВИЙ ПЛАН УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

УЖГОРОД

2026

Зміст

Загальні положення, поняття та терміни	3
ВСТУП.....	8
1. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	8
1.1. Адміністративно-територіальний устрій, демографічна та соціальна характеристика територіальної громади.....	8
1.2. Характеристика природно-географічного стану територіальної громади	12
1.3. Економічна характеристика територіальної громади	13
2. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	15
2.1. Загальна характеристика управління відходами в територіальній громаді	15
2.2. Опис поточного стану за видами відходів.....	20
2.2.1 Побутові відходи.....	20
2.2.2 Небезпечні відходи	21
2.2.3 Відходи промисловості	21
2.2.4 Рослинні відходи сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревні відходи, біовідходи	22
2.2.5 Відходи будівництва та знесення	23
2.2.6 Відходи упаковки	24
2.2.7 Відходи електричного та електронного обладнання.....	25
2.2.8 Відходи батарей і акумуляторів (ВБА).....	25
2.2.9 Медичні відходи (МВ).....	26
2.2.10 Транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився.....	26
2.2.11 Осади стічних вод від комунальних очисних споруд	27
2.3. Аналіз ефективності управління відходами територіальної громади	27

3. ПЛАНУВАННЯ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	29
3.1. Цілі та цільові показники	29
3.2. Сценарії управління відходами	32
3.2.1 Управління побутовими відходами	32
3.2.2 Управління небезпечними відходами	39
3.2.3 Управління відходами промисловості	40
3.2.4 Управління відходами будівництва і знесення (ВБЗ)	40
3.2.5 Управління відходами упаковки	41
3.2.6 Управління відходами електричного та електронного обладнання	42
3.2.7 Управління відходами відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів (ВББА)	43
3.2.8 Управління медичними відходами (МВ).....	43
3.2.9 Управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився.....	44
3.2.10 Управління відходами, що біологічно розкладаються	44
3.2.11 Управління рослинними відходами сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревними відходами, біовідходами	45
3.2.12 Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд..	46
3.3. Інструменти забезпечення виконання МПУВ.....	47
3.4. Фінансово-економічне забезпечення управління відходами територіальної громади.....	48
3.5. План заходів МПУВ.....	48
4. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ	48
5. ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ	49

Загальні положення, поняття та терміни

Під час підготовки Місцевого плану управління відходами Ужгородської територіальної громади враховано вимоги Національного плану управління відходами до 2033 року, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 р. № 1353-р, положень Рамкової Директиви 2008/98/ЄС про відходи (в частині, що стосується розроблення планів управління відходами).

У цьому Місцевому плані терміни вживаються у такому значенні:

1) **біовідходи** - відходи, що мають властивість піддаватися анаеробному або аеробному розкладу, такі як відходи харчових продуктів або відходи харчової промисловості на всіх етапах виробництва та споживання, відходи від зелених насаджень;

2) **великогабаритні відходи** - побутові відходи, що за розміром не можуть бути поміщені у контейнери об'ємом до 1,1 кубічного метра;

3) **видалення відходів** - операція, що не є відновленням відходів, навіть якщо одним із наслідків такої операції є використання речовин або енергії. Перелік операцій з видалення відходів наведено в додатку 1 до Закону України «Про управління відходами»;

4) **виробник продукції** - суб'єкт господарювання, що вводить в обіг продукцію, тобто надає продукцію, яку він виробляє або імпортує, на ринку України вперше;

5) **відновлення відходів** - операція, у результаті якої відходи використовуються для корисних цілей, замінюючи матеріали, які мали бути використані для виконання певної функції або які підготовлені для виконання цієї функції на підприємстві чи в іншій господарській діяльності. Перелік операцій з відновлення відходів наведено в додатку 2 до Закону України «Про управління відходами»;

6) **відновлення матеріалів** - будь-яка операція з відновлення матеріалів, інша, ніж виробництво енергії та перетворення відходів у матеріали, що можуть бути використані як паливо або для іншого виробництва енергії, яка може включати підготовку відходів до повторного використання, рециклінг, зворотне заповнення та інші операції;

7) **відходи** - будь-які речовини, матеріали і предмети, яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися;

8) **відходи будівництва та знесення** - відходи, що утворилися внаслідок діяльності з капітального ремонту, будівництва або знесення будівель і споруд;

9) **відходи харчових продуктів** - харчові продукти у значенні, наведеному в Законі України "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів", що стали відходами;

10) **відходи, що не є небезпечними** - відходи, які не мають властивостей, що роблять їх небезпечними, наведені в невичерпному Переліку властивостей, що роблять відходи небезпечними, наведено в додатку 3 до Закону України «Про управління відходами»;

11) **власник відходів** - фізична особа, юридична особа, яка утворює відходи або яка відповідно до закону володіє, користується і розпоряджається відходами;

12) **декларація про відходи** - документ, який згідно з цим Законом подають утворювачі відходів у разі, якщо їхня діяльність призводить до утворення небезпечних відходів або річний обсяг утворення відходів, що не є небезпечними, перевищує 50 тонн;

13) **захоронення відходів** - розміщення відходів на поверхні чи під поверхнею (підземне) землі у спосіб, що не становить загрози здоров'ю людей та навколишньому природному середовищу і не передбачає подальше оброблення відходів;

14) **зберігання відходів** - утримання відходів на об'єктах збирання, у тому числі до їх оброблення, протягом не більше одного року з моменту їх утворення, що є безпечним для здоров'я людей та навколишнього природного середовища відповідно до екологічних та санітарно-епідеміологічних вимог;

15) **збирання відходів** - операція, що полягає у вилученні, купівлі, накопиченні та зберіганні відходів суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, включаючи роздільне збирання, з метою подальшого перевезення відходів на об'єкти оброблення відходів;

16) **зворотне заповнення** - операція з відновлення, у результаті якої придатні для цього відходи, що не є небезпечними та/або інертними, використовуються для заповнення гірничих виробок (пустот), рекультивації відпрацьованих гірничих об'єктів, інших ландшафтних робіт, замінюючи при цьому матеріали, які не є відходами;

17) **інертні відходи** - відходи, що не зазнають фізичних, хімічних чи біологічних змін і трансформацій, не розкладаються, не горять, не розкладають, не здійснюють негативного впливу на інші предмети, з якими контактують, та не завдають шкоди здоров'ю людей і не призводять до забруднення навколишнього природного середовища;

18) **медицині відходи** - відходи, що утворюються внаслідок здійснення діяльності з медичного обслуговування або ветеринарної практики, здійснення експертиз та досліджень у сфері охорони здоров'я, ветеринарної медицини, у тому числі наукових або дослідницьких робіт;

19) **небезпечні відходи** - відходи, що мають одну чи більше властивостей, що роблять їх небезпечними, наведених у Переліку властивостей, що роблять відходи небезпечними (додаток 3 до Закону України «Про управління відходами»);

20) **об'єкт оброблення відходів** - установка, інженерна споруда або інший об'єкт, що використовується для здійснення операцій з відновлення або видалення відходів;

21) **оброблення відходів** - операція з відновлення або видалення відходів, включаючи підготовку відходів до таких операцій;

22) **операції з управління відходами** - збирання, перевезення, відновлення та видалення відходів;

23) **перевезення відходів** - операція, що полягає у транспортуванні відходів від місця їх утворення до об'єкта оброблення відходів, а також від одного місця/об'єкта до іншого;

24) **підготовка відходів до повторного використання** - проведення операцій з відновлення (перевірка, очищення або ремонт), після яких речовини, предмети

та/або їх складові (компоненти), які були відходами, можуть бути використані повторно без будь-якого іншого оброблення;

25) повторне використання продукції - будь-яка операція, після проведення якої продукція або її складові (компоненти), що не є відходами, повторно використовуються з тією самою метою, для якої вони були призначені;

26) побутові відходи - змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств.

Побутові відходи не включають відходи промисловості, сільського і лісового господарства, рибальства та аквакультури, резервуарів для септиків, каналізаційних мереж та відходи їх оброблення, включаючи осад стічних вод, транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився, відходи будівництва та знесення, вуличний змет, медичні відходи;

27) полігон - місце захоронення відходів, призначене для їх розміщення на поверхні чи під поверхнею (підземне) землі, включаючи:

- внутрішні місця для видалення відходів, на яких утворювач відходів - суб'єкт господарювання здійснює видалення власних відходів на місці утворення;
- постійні місця, на яких відходи розміщуються понад один рік;

28) послуга з управління побутовими відходами - операції із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, а також діяльність, пов'язана з організацією роботи системи управління побутовими відходами, що здійснюється виконавцем послуги з управління побутовими відходами;

29) приймання відходів - отримання відходів, що утворилися в результаті споживання/використання продукції, до виробників якої законом встановлена розширена відповідальність виробника, у місцях продажу, адміністративних, соціальних, громадських, комерційних, розважальних, рекреаційних, туристичних та інших закладах, а також мобільними пунктами приймання відходів у встановленому законом порядку;

30) ремонтні відходи - залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, що утворилися під час переобладнання, перепланування або поточного ремонту у житловому будинку, окремій квартирі або будинку громадського призначення;

31) рециклінг - операція з відновлення, у результаті якої відходи переробляються у продукцію, матеріали або речовини для їх використання за первинною або іншою метою. Ця операція включає перероблення органічного матеріалу, але не включає виробництва енергії чи перетворення відходів у матеріали, що можуть бути використані як паливо або як матеріали для зворотного заповнення;

32) роздільне збирання відходів - збирання відходів окремо залежно від їх виду, характеристики та складу у спосіб, що сприятиме їх подальшому обробленню;

33) розширена відповідальність виробника - комплекс економічних, фінансових, адміністративних та організаційних заходів для забезпечення відповідальності виробників певних видів продукції за управління стадією відходів у життєвому циклі продукції;

34) система управління побутовими відходами - комплекс заходів із збирання, перевезення та оброблення побутових відходів, включаючи створення та забезпечення діяльності об'єктів, нагляд за ними та подальший догляд за об'єктами видалення побутових відходів, а також діяльність суб'єктів господарювання, що здійснюють окремі операції з управління побутовими відходами в межах територіальної громади або декількох територіальних громад;

35) сортування відходів - операція, пов'язана з механічним розподілом відходів залежно від їх фізико-хімічних властивостей, матеріальних складових, енергетичної цінності, інших показників з метою їх підготовки до оброблення;

36) суб'єкт господарювання у сфері управління відходами - юридична особа або фізична особа-підприємець, що здійснює збирання, купівлю, зберігання, перевезення, відновлення та/або видалення відходів відповідно до законодавства;

термічне оброблення відходів - технологічний процес з термічного оброблення відходів, який відповідає правилам технічної експлуатації відповідної установки;

38) управління відходами - комплекс заходів із збирання, перевезення, оброблення (відновлення, у тому числі сортування, та видалення) відходів, включаючи нагляд за такими операціями та подальший догляд за об'єктами видалення відходів;

39) установка спалювання відходів - будь-яка стаціонарна або мобільна технічна одиниця та обладнання, призначене для термічного оброблення відходів, з відновленням утворюваного при горінні тепла або без нього, з метою видалення шляхом спалювання за допомогою окислення, а також інших процесів термічного оброблення, таких як піроліз, газифікація, плазмовий процес, якщо речовини, що утворюються в результаті термічного оброблення, у подальшому спалюються;

40) установка сумісного спалювання відходів - будь-яка стаціонарна або мобільна технічна одиниця, призначена для виробництва енергії або виробництва матеріальних продуктів, яка використовує відходи як звичайне або додаткове паливо або в якій відходи проходять термічне оброблення з метою видалення шляхом спалювання за допомогою окислення, а також інших процесів термічного оброблення, таких як піроліз, газифікація, плазмовий процес, якщо речовини, що утворюються в результаті термічного оброблення, у подальшому спалюються;

41) утворювач відходів - фізична особа, юридична особа, в результаті діяльності якої утворюються відходи, а також суб'єкти управління відходами, які здійснюють операції із сортування, змішування або інші операції, що призводять до зміни характеристик або складу відходів.

42) кластер управління відходами (далі – кластер) – локалізована територія суміжних територіальних громад, охоплена спільною системою управління побутовими відходами, що має взаємоузгоджену інфраструктуру управління

відходами та обслуговується одним регіональним полігоном для захоронення побутових відходів;

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України: "Про охорону навколишнього природного середовища"; "Про місцеве самоврядування в Україні"; "Про житлово-комунальні послуги"; "Про благоустрій населених пунктів", "Про добровільне об'єднання територіальних громад", "Про місцеві державні адміністрації", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про засади державної регіональної політики", "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" та інших актах законодавства.

ВСТУП

Місцевий план управління відходами м. Ужгород (далі за текстом – МПУВ) – документ державного планування, який містить комплекс взаємопов’язаних завдань і заходів, узгоджених за строками та ресурсним забезпеченням з усіма зацікавленими виконавцями, спрямованих на забезпечення сталого управління відходами на території міста з урахуванням принципів співробітництва органів місцевого самоврядування, сформованих на підставі оцінки поточного стану сфери управління відходами та вже розроблених моделей шляхом впровадження заходів зменшення утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню, та здійснення заходів у сфері управління відходами без спричинення шкоди навколишньому природному середовищу та загрози здоров’ю людей.

В МПУВ враховані положення та заходи наявні в нормативно-правових документах та документах державного планування національного, регіонального та місцевого рівнів у сфері управління відходами:

- «Національний план управління відходами до 2033 року», затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 р. № 1353-р;
- «Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 р. № 820-р;
- «Регіональний план управління відходами Закарпатської області до 2034» затверджений розпорядженням голови обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації від 23 червня 2025 № 424;
- «Стратегія розвитку Ужгородської міської територіальної громади до 2030 року», затверджена рішенням міської ради від 28.03.2024 р. № 1686.

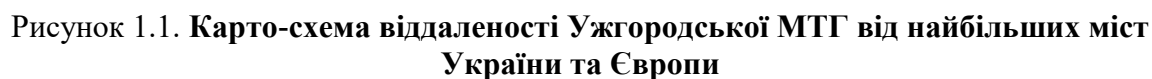
Місцевий план управління відходами розроблено на основі даних, отриманих у результаті статистичних спостережень, адміністративних та статистичних даних центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, розрахунків та прогнозів, отриманих на основі аналізу наявних статистичних даних.

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1.1. Адміністративно-територіальний устрій, демографічна та соціальна характеристика територіальної громади

Ужгородська міська територіальна громада (далі – Ужгородська МТГ) була утворена у 2020 році відповідно до Розпорядження КМУ від 12 червня 2020 р. № 712-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Закарпатської області». Громада утворилась на базі лише одного населеного пункту – міста Ужгород, яке одночасно є адміністративним центром громади, обласним та районним центром. Західна межа міста виходить на Державний кордон України зі Словаччиною.

Вигідне географічне розташування громади – на межі України – Європейського Союзу (рис. 1.1) – дозволяє відносно швидко дістатись автошляхами міжнародного сполучення до багатьох столиць європейських країн: Будапешта (330 км), Братислави (520 км), Відня (580 км), Варшави (520 км), Праги (740 км), Белграда (600 км), Загреба (700 км), Бухареста (710 км). Також громада майже рівновіддалена від трьох найближчих морів: Балтійського, Адриатичного та Чорного (650—690 км).

Сторінка | 9

громада має різке ексцентричне розташування на території Закарпатської області.

Площа території Ужгородської МТГ – невелика, оскільки громада сформувалась на базі лише одного населеного пункту. Вона становить 40,1 км², що становить 1,7% площі Ужгородського району. Водночас чисельність населення громади станом на 1 січня 2023 р. – 115449 осіб, що становить трохи менше половини (45,3%) населення Ужгородського району. Відтак громаді характерна висока густота населення – понад 2,8 тис. осіб на км², що в 29,6 рази перевищує відповідний середньо обласний показник і в 26,7 рази більше, ніж в Ужгородському районі (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1. Ужгородська громада у складі Ужгородського району і Закарпатської області

Регіон	Площа, км ²	Площа у % до загальної площі району/області	Населення, осіб	Населення у % до населення району/області	Густота населення (осіб/км ²)
Ужгородська громада	40,1	1,70/0,31	115449	45,3/9,3	2879,0
Ужгородський район	2362,4	18,49	255000	20,5	107,9
Закарпатська область	12777,0	-	1244476	-	97,4

Місто Ужгород – найменший за кількістю населення обласний центр України. Однак, ключовою демографічною характеристикою міста є позитивні темпи приросту населення з 2018 року (рис. 1.2). Якщо з 2011 по 2017 рр. чисельність мешканців щороку знижувалась (загальне падіння становило 2 417 осіб), то за останні п'ять років місто переламало цю тенденцію – за період 2018-2021 рр. чисельність населення зросла на 1453 особи.

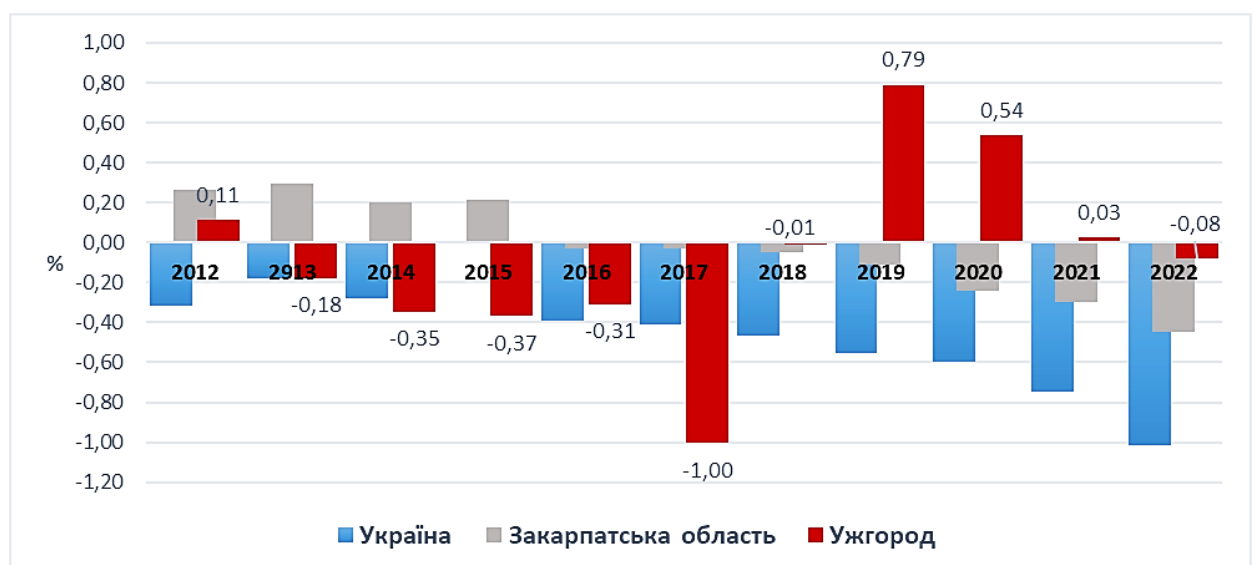

Рисунок 1.2. Порівняння динаміки приросту населення в Україні, Закарпатській області та м. Ужгород, станом на 1 січня відповідного року, %

Демографічна ситуація у громаді в 2022 році змінювалась основним чином під впливом міграційних процесів, викликаних війною – виїзд місцевих мешканців за кордон та поповнення населення громади за рахунок внутрішньо переміщених осіб (ВПО), переважна більшість яких – жінки з дітьми. Ужгородська громада прийняла понад 27 тис. вимушено переміщених осіб в умовах розгортання повномасштабної війни з росією.

Станом на 01.04.2023 року в Єдиній інформаційній базі про внутрішньо переміщених осіб (ВПО) на обліку перебувало 27293 особи (9511 чоловіків та 17782 жінок), в т. ч.: 8494 дітей та 13704 осіб працездатного віку; 891 особи з обмеженими фізичними можливостями; 3057 пенсіонерів.

Зазначену кількість осіб не можна вважати точною, оскільки є багато ВПО, які повернулись в місця постійного проживання, зокрема в деокуповані регіони. Зважаючи на прикордонне розташування громади, можемо припустити, що певна кількість ВПО залишили громаду і перемістились за кордон. Водночас в м. Ужгород переїхали і проживають особи, які не реєструються у Єдиній інформаційній базі ВПО. Такі особи найчастіше або продовжують працювати дистанційно на попередніх місцях праці, або працевлаштувались в регіоні, або живуть за заощадження і не потребують допомоги. Приріст населення за рахунок внутрішньо переміщених осіб, у випадку їх інтеграції у громаду, сприятиме її омолодженню, збільшенню частки жіночого населення, але водночас це створює нові виклики для розвитку соціальної інфраструктури громади. На початок 2023 року понад 1 000 дітей ВПО навчається в школах та відвідує заклади дошкільної освіти м. Ужгорода.

Загалом за експертними оцінками в Ужгороді проживає 20-25 тис. ВПО, що створює додаткове навантаження на місцевий ринок праці, соціальну та транспорту інфраструктуру тощо. В короткостроковій перспективі 43% ВПО, які проживають в Закарпатській області, планують залишити своє поточне місце перебування, а 33% мають намір залишитися. При цьому для м. Ужгород властива найвища частка осіб, які планують залишитись на постійне місце проживання (серед районів і міст області). Фактично кожен десятий ВПО в м. Ужгород вже придбав нерухомість, або вже в процесі придбання. Водночас частина мешканців громади, в т. ч. діти шкільного та дошкільного віку, які зареєстровані у громаді, після початку війни виїхали і перебувають за кордоном. Проте, важливо, що діти шкільного віку продовжують навчання у місцевих школах у он-лайн форматі, що суттєво підвищує ймовірність їх повернення (разом із сім'ями) в Україну після врегулювання безпекової ситуації.

Зважаючи на сучасні процеси міграції населення (як місцевого закордон, так і внутрішнього переміщення осіб до м. Ужгород) та демографічні тенденції, реальну кількість мешканців Ужгородської міської територіальної громади на початок 2023 року можна оцінювати у 130-135 тис. осіб, що суттєво більше за офіційної статистичні дані. Точні оцінки кількості мешканців є важливими для міста як з огляду визначення напрямків розвитку соціальної інфраструктури, оцінки потенціалу ринку праці, так і при розрахунку міжбюджетних трансфертів, які розраховуються на основі чисельності мешканців.

1.2. Характеристика природно-географічного стану територіальної громади

Ужгородська МТГ розташована у передгір'ї Карпат. Через неї протікає ріка Уж. Найстаріша частина міста розташована на правому березі, а молодша – на лівому березі. Протяжність з півночі на південь – 12 км, зі сходу на захід – 5 км. Найвища точка міста – гора "Цигера" (260 м над рівнем моря), а найнижча (120 метрів) - в районі залізничного вокзалу.

У геоструктурному відношенні територія міста розташована в межах західної частини Закарпатського внутрішнього прогину, на межі Чоп-Мукачівської впадини та Вигорлат-Гутинського гірського пасма. Північна частина представлена гірським пасмом складеним туфогенноосадовими породами великої потужності (до 600 м). Дані породи перекриті глинами і суглинками четвертинного віку. Відклади гутинської свити представлені кристалічними породами, та частково глинами. Потужність останніх від метрів до декількох десятків метрів. Найбільша потужність спостерігається в північно-східній частині міста.

Ґрунтовий покрив характеризується відносною однорідністю, що зумовлено обмеженими розмірами території та її геоморфологічними особливостями. У північній частині міста представлений дерново-буроземними глеюватими слабо змитими легкосуглинковими ґрунтами та їх відмінами. У південній частині переважають дернові глибокі не оглеєні і глеюваті легкосуглинкові ґрунти та їх відміни. Найбільший вміст гумусу (3 %) у ґрунтах південних околиць міста, найменший (0,52 %) – в ґрунтах східної частини.

Клімат території помірно-континентальний з теплим літом і помірно-м'якою зимою. З півдня у місто вільно проникає тепле повітря. Гірський масив Карпат захищає місто від холодних північних вітрів подовжуючи тривалість теплого періоду року. Середньорічна температура повітря у місті становить 9,6°C. Найтеплішим місяцем року є липень (20,5°), найхолоднішим – січень (-2,8°C). Поєднання природних чинників та мікрокліматичних особливостей роблять м. Ужгород одним з найтепліших та найбільш сонячних місць Закарпаття (сонячне сяяння складає 1926 годин/рік). Багато сонячних днів відсутність сильних морозів, рівномірні опади створюють сприятливі умови для проживання.

Відповідно схеми "Гідрологічного районування України", місто Ужгород знаходиться в межах Тисо-Латорицької області значної водності. Гідрографічна мережа представлена головною водною артерією, середньою річкою Уж яка бере початок на Ужоцькому перевалі і впадає в р. Лаборець на території Словаччини.

Максимум підйому рівня води спостерігається в холодний період року. Висота 1,5-2,0 метра, у багатоводні роки 2,5-3,0 метри. Інтенсивність підйому рівня може досягати 2,2-3,0 м/добу. В теплий період року спостерігаються численні дощові паводки, тривалість яких в нижній течії складає 5-17 днів. Максимальні витрати дощових повеней теплого періоду значно нижчі максимальних витрат змішаних повеней холодного періоду року. Льодостав нестійкий, окремі ділянки річки замерзають протягом всієї зими. В теплі зими льодоставу не буває. В суворі зими річка покривається льодовим покривом.

Весняний льодохід продовжується від 1 до 8 днів, іноді до двох тижнів. Повені, що спостерігаються в басейні річки формуються в будь-який час року і можуть бути зливого, снігового або дощового походження.

В місті також знаходяться стоячі водойми штучного походження – Блакитне озеро на Радванському андезито-базальтовому кар'єрі, Чорні озера поблизу Ужгородського аеропорту та Озеро в центрі парку Перемоги у кварталі висотної житлової забудови міста.

Природно-заповідний фонд в громаді є складовою екологічної мережі і складає 161 га (4,7% від площі міста). З північного заходу місто оточує лісовий масив.

Територія м. Ужгорода відноситься до сейсмічно активних зон, про що свідчать Карти загального сейсмічного районування території України згідно ДБН В.1.1-12:2014 «Будівництво в сейсмічних районах України», де відображені рівні сейсмічності.

1.3. Економічна характеристика територіальної громади

Станом на квітень 2023 року у Ужгородській громаді було зареєстровано 9 042 юридичних особи та 9 705 фізичних особи – підприємці (ФОП). Майже половина юридичних осіб є некомерційними (неприбутковими) організаціями, а 4 740 юридичних осіб здійснюють підприємницьку діяльність з метою отримання прибутку. З початку повномасштабної війни кількість фізичних осіб залишалась практично незмінною.

Аналіз структури юридичних та фізичних осіб за видами економічної діяльності (рис. 1.3) дозволяє говорити, що основна частина суб'єктів

підприємницької діяльності громади працює у сфері оптової та роздрібною торгівлі – 28% підприємницьких структур – юридичних осіб та 39% фізичних осіб – підприємців.

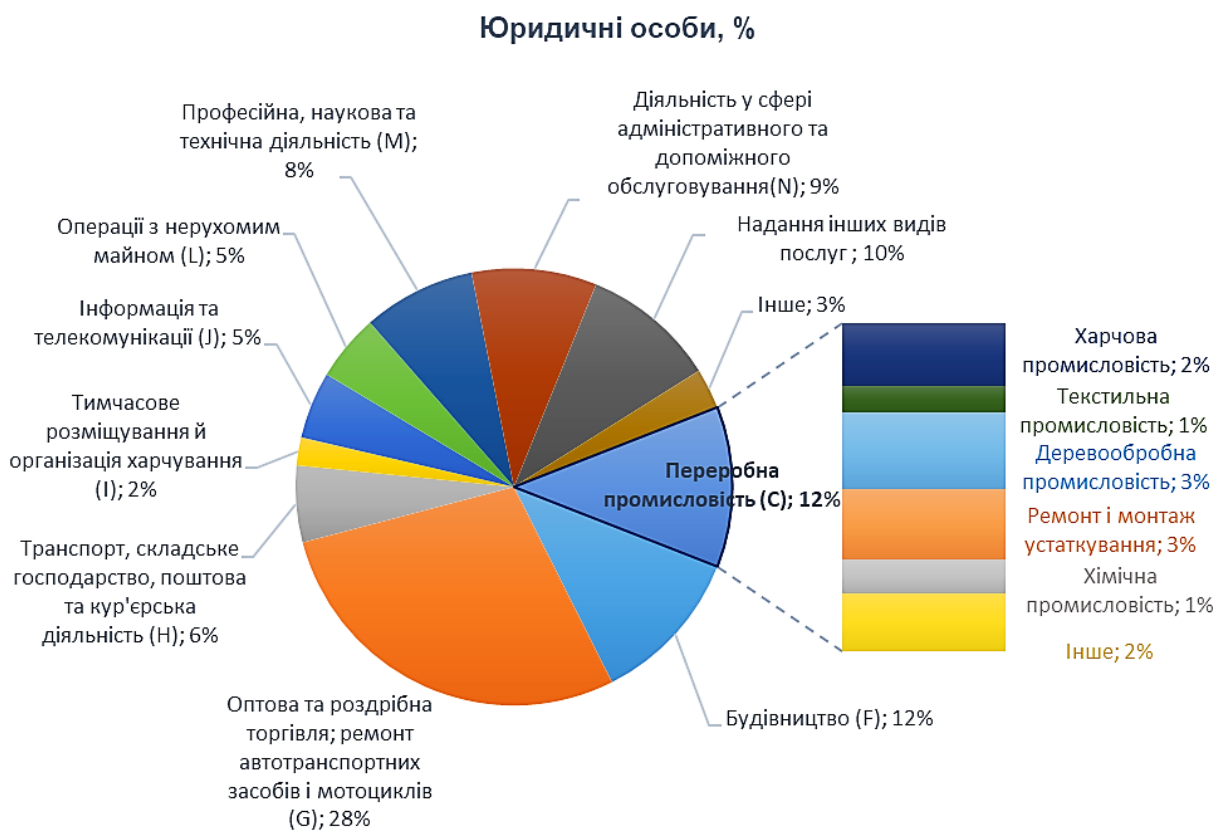
Значна кількість юридичних осіб працює також у сферах будівництва та переробної промисловості (по 12%). В структурі переробної промисловості провідне місце належить таким видам промисловості як харчова, деревообробна, хімічна тощо.

9% юридичних осіб здійснює діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування, в основному це суб'єкти підприємництва які надають послуги оренди, прокату, лізингу, а також обслуговування будинків і територій.

8% підприємницьких структур займається професійною, науковою та технічною діяльністю. Ця група підприємств охоплює послуги у сферах права та бухгалтерського обліку, архітектури та інжинірингу, рекламну діяльність та дослідження кон'юнктури ринку, ветеринарну діяльність тощо.

Інші види послуг (освітні, медичні, культурні, туристичні тощо) надає понад 400 юридичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність.

Потужний логістичний потенціал громади обумовлює функціонування в Ужгороді 247 юридичних та 360 фізичних осіб, які здійснюють діяльність у сфері транспорту та складського господарства.

Рисунок 1.3 Структура юридичних осіб (компаній), які здійснюють підприємницьку діяльність, зареєстрованих в Ужгородській МТГ, за видами економічної діяльності станом на 1 квітня 2023 р., %

Важливо наголосити, що 11% фізичних осіб підприємців (а це понад 1000 осіб) працює у сфері інформації та комунікації, найбільша частина з яких займається комп'ютерним програмуванням, консультуванням, або надає інформаційні послуги. Серед юридичних осіб таких в Ужгороді працює понад 200 підприємств, що свідчить про потужний потенціал розвитку кластера ІТ.

Порівняно високою є і частка ФОПів, які надають послуги у сфері тимчасового розміщення та організації харчування (близько 600 осіб).

Загалом економіка Ужгородської громади є достатньо диверсифікованою. При цьому, на відміну від більшості обласних центрів, місто не має чітко вираженої промислової спеціалізації, а спрямоване на розвиток сфери послуг, що відповідає світовим тенденціям розвитку економіки в сучасних умовах.

В розрахунку на 10 тис. населення кількість юридичних осіб, що здійснюють підприємницьку діяльність, складає 400 осіб, а кількість ФОПів – 835 одиниць. Такі показники дозволяють м. Ужгород говорити про порівняно високий рівень підприємницької активності в громаді, порівняно з громадами інших обласних центрів західного регіону.

Підприємницька активність громади залежить від податкового навантаження. В компетенції ОМС регулювати такі місцеві податки як єдиний податок, податок на нерухоме майно, земельний податок, транспортний податок, туристичний збір, встановлення розмірів орендної плати.

В цілому у громаді створене сприятливе податкове середовище для бізнесу та місцевих мешканців. Як і більшість громад Ужгородська МТГ встановила максимальні ставки єдиного податку. Ставки податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, знаходяться в середині законодавчо встановленого діапазону. Водночас у громаді встановлено істотно нижчі ставки земельного податку (встановлена близько до нижніх меж). При цьому ці ставки є однаковими для фізичних осіб та юридичних осіб. Ставки туристичного збору в Ужгородській громаді для внутрішнього туризму залежать від вартості проживання у місцях розміщення і встановлені у верхньому діапазоні можливих меж (0,5% від розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року).

Ужгородська МТГ характеризується високим інвестиційним потенціалом для розвитку бізнесу. Основними перевагами громади є: близькість кордонів з ЄС, транспортна диверсифікованість, туристичний та рекреаційний центр, наявність кваліфікованих кадрів, прозорість міськради, сприятливий бізнес-клімат, комфортність міста для життя, стрімка динаміка розвитку інфраструктури та громадських просторів. Громада має імідж відкритої для представників бізнесу, інвесторів та партнерів з усіх куточків світу.

2. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1. Загальна характеристика управління відходами в територіальній громаді

Суб'єктами системи управління відходами на рівні територіальної громади є:

- утворювачі відходів (населення та суб'єкти господарювання), діяльність яких призводить до утворення відходів;
- суб'єкти, що надають послуги в сфері управління відходами;
- органи державної влади та місцевого самоврядування, що приймають управлінські рішення та виконують функції нагляду (контролю) у сфері управління відходами;
- територіальна громада, як суб'єкт права власності відходів;
- інші зацікавлені сторони, у т.ч. об'єднання громадян.

Відповідно до рішень виконавчого комітету № 357 від 15.10.2012 та № 424 від 21.11.12 ТОВ «АВЕ Ужгород» визначено виконавцем послуг із збирання та перевезення побутових відходів на території міста.

Понад 94% мешканців Ужгородської громади уклали договори з ТОВ «АВЕ Ужгород» про надання послуг з управління побутовими відходами. Відтак практично вся громада охоплена послугами із збору та вивезення сміття.

Відповідно до рішень виконавчого комітету № 192 від 13.05.2020 «Про затвердження норм надання послуг з вивезення побутових відходів у місті Ужгород» та № 219 від 15.06.22 «Про затвердження норм надання послуг з вивезення великогабаритних відходів у місті Ужгород» затверджено відповідні норми надання послуг (табл. 1.1.) для застосування при розрахунках обсягів утворення побутових та великогабаритних відходів на території громади.

Таблиця 1.1

**Норми надання послуг
з вивезення побутових відходів в місті Ужгород**

№ п/п	Найменування об'єкта	Розрахункова одиниця	Добовий об'єм утворення побутових відходів у середньому за рік		Об'єм утворення побутових відходів у середньому за рік		Об'єм утворення великогабар итних відходів у середньому за рік	Щільність
			кг.	л.	кг.	м³	м³	кг/м³
1. Житлові будинки								
1.1	Одноквартирні будинки з присадибною ділянкою за відсутності одного з видів благоустрою - центрального опалення	1 мешканець	1,105	6,36	403,33	2,32	0,09	173,74
1.2	Багатоквартирні будинки за відсутності одного з видів благоустрою - центрального опалення	1 мешканець	1,37	6,28	500,05	2,29	0,09	218,33
2. Підприємства, установи та організації								
2.1	Готель	1 місце	1,44	7,3	525,6	2,66	,	197,26

2.2	Гуртожиток	1 місце	0,81	3,7	295,65	1,35	.	218,92
2.3	Лікувально-профілактичні заклади							
	- лікарня	1 місце	1,25	8,1	456,25	2,96	.	154,32
	- поліклініка	1 відвідування	0,01	0,063	3,65	0,02	.	158,73
2.4	Адміністративні установи та організації	1 робоче місце	1,12	4,7	408,8	1,71	.	238,3
2.5	Учбові заклади							
	- вищий навчальний заклад	1 студент	0,13	0,68	47,45	0,25	.	191,18
	- школа	1 учень	0,986	0,48	35,99	0,17	.	205,42
	- дитячий дошкільний заклад	1 місце	0,273	1,2	99,65	0,44	.	227,5
2.6	Підприємства торгівлі							
	- ринок	1 м ² торговел	0,18	0,675	60,93	0,23		266,67

	- продовольчий магазин	1 м ² торговел	0,33	1,8	111,71	0,61	.	183,33
	- промтоварний магазин	1 м ² торговел	0,13	0,75	44,01	0,25	.	173,33
2.7	Підприємства громадського харчування							
	- ресторан	1 місце	1,09	4,8	397,85	1,75	.	227,08
	- кафе	1 місце	0,64	3,4	233,6	1,24	.	188,24

З метою розбудови сучасної системи управління відходами в громаді, надавачами послуг із збирання та перевезення побутових відходів здійснюється поетапне впровадження роздільного збору та підготовки до повторного використання/переробки побутових відходів шляхом облаштування майданчиків відповідними контейнерами з належним маркуванням.

З зі свого боку, міська рада та її виконавчі органи всебічно сприяють зазначеним ініціативам суб'єктів господарювання, забезпечуючи організаційні, правові та містобудівні умови для розвитку інфраструктури роздільного збору побутових відходів на території громади.

У громаді функціонує система роздільного збирання побутових відходів, яка забезпечується виконавцем послуги з управління побутовими відходами – ТОВ «АВЕ Ужгород». Для роздільного збирання побутових відходів на території міста облаштовано 8 «Екологічних острівців», де створено можливість окремого збирання змішаних відходів, відходів паперу та картону, пластику, скла, металу, великогабаритних, ремонтних та окремих небезпечних відходів (відпрацьованих батарейок). Крім того, на території громади функціонує мережа контейнерів для роздільного збирання вторинної сировини, розміщених більш ніж у 160 місцях, що забезпечує доступність послуги для мешканців громади. Перелік місць розташування контейнерів та оприлюднена на офіційному веб-сайті виконавця послуг з управління побутовими відходами.

Окрім системи роздільного збирання побутових відходів, у громаді функціонують окремі пункти приймання макулатури, склобою, пластмас, поліетилену та металобрухту, а також реалізуються громадські й волонтерські ініціативи щодо окремого збирання окремих видів небезпечних відходів, зокрема відпрацьованих батарейок, акумуляторів та люмінесцентних ламп, з їх подальшою передачею на знешкодження.

У мікрорайоні Шахта функціонує система організованого збирання великогабаритних відходів: на трьох контейнерних майданчиках закритого типу визначені окремі місця для встановлення контейнерів для великогабаритних відходів, які періодично встановлюються виконавцем послуг відповідно до графіка.

Полігон, на якому здійснюють захоронення відходів, перебуває на балансі КП «КАТП-072801» та має потужність 1260 т та розташовано за межами громади – у с. Барвінок Баранинської сільської територіальної громади. Полігон паспортизований, експлуатується з 1998 року. Проектна потужність полігону складає 5,2 млн м³. Полігон облаштовано газовідвідною системою (зроблено майже 100 свердловин для викачування біогазу) для запобігання виникненню пожеж. На полігоні відбувається захоронення побутових відходів зібраних з території Ужгородської громади та сусідніх громад. Стан в межах існуючого полігону є нижче задовільного. Під час погіршення погодних умов, заїзд та вивантаження відходів є ускладненим через відсутність майданчика для розвороту спецтранспорту та відсутніх вільних територій для подальшого складування відходів.

За кошти бюджету громади, протягом останніх років проводили капітальний ремонт та рекультивацію полігону.

В громаді не налагоджено оброблення відходів від зелених насаджень – опалого листя, деревини, отриманої від обрізки та зрізання дерев. Цей вид відходів не повинен акумулюватися на майданчиках з контейнерами для збору побутових відходів і не повинен вивозитись на полігон.

Будівельне сміття, каміння та зібраний з вулиць змет складає близько 10-20% усього обсягу відходів. Для будівельного сміття ТОВ «АВЕ-Ужгород» та інші надавачі відповідної послуги встановлюють спеціальні контейнери.

В переліку підприємств – основних накопичувачів промислових відходів (за даними статзвітності № 1-відходи за 2020 рік) Закарпатської області знаходиться 1 підприємство, яке функціонує на території м. Ужгорода – ТОВ «ТріоТранс» (м. Ужгород, вул. Гранітна, 6). Станом на кінець 2020 р. підприємство на власній території накопичило понад 260 тон відходів деревини IV-го класу небезпеки.

Припускається, що приватний сектор займається збиранням вторинної сировини та/або сортуванням відходів і вторинним використанням матеріалів. Також припускається, що вмісті можуть бути неофіційні збирачі вторинної сировини та торгівля нею.

Наявна система обліку не дозволяє в повній мірі узагальнити дані щодо управління відходами за територіальним принципом в межах громади, оскільки обсяг утворення відходів не дорівнює сумі складових за операціями з управління відходами. Це пояснюється тим, що суб'єкти господарювання здійснюють діяльність не тільки на території Ужгородської територіальної громади і відображають у своїх звітах сумарні дані за операціями з управління відходами.

Фінансово-економічне забезпечення управління відходами в громаді здійснюється за рахунок бюджетних видатків, оплати послуг за встановленими тарифами, а також відповідних витрат утворювачів чи власників відходів а також за рахунок інших джерел, не заборонених чинним законодавством України

(включаючи кошти залучених інвесторів, суб'єктів господарювання та грантові кошти).

2.2. Опис поточного стану за видами відходів

2.2.1 Побутові відходи

У загальному вигляді побутові відходи охоплюють змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств.

Побутові відходи зазвичай включають залишки від споживання, такі як харчові продукти, упаковки, пластик, папір та інші матеріали. Вони становлять основу системи управління відходами громади і потребують належного збору, сортування та оброблення.

Джерелами утворення побутових відходів є домогосподарства та суб'єкти господарювання, розташовані на території громади в частині утворення відходів подібних за своїм складом до відходів домогосподарств.

На території громади запроваджена і застосовується контейнерна система як для збирання змішаних побутових відходів, так і для збирання роздільно зібраних побутових відходів ((папір та картон, пластмаса (ПЕТ-пляшки), скло, метал), також збирання окремих видів відходів здійснюється за заявкою споживача.

Для максимального використання ресурсоцінних складових відходів, налагодження системи збирання та відновлення (сортування та перероблення) побутових відходів, на території міста станом на грудень 2025 року ТОВ «АВЕ Ужгород» відкрито сім нових пунктів роздільного збирання відходів у вигляді «Екологічних острівців».

Роздільно зібрані побутові відходи, зокрема відходи паперу та картону, пластику (ПЕТ), скла, металу та інші ресурсоцінні компоненти, що збираються через контейнерну систему роздільного збирання, у тому числі на екологічних острівцях, ТОВ «АВЕ Ужгород» перевозяться на об'єкт оброблення відходів — виробничо-технічну базу ТОВ «АВЕ Ужгород», розташовану в с. Оноківці Ужгородського району Закарпатської області.

На зазначеному об'єкті відповідно до Закону України «Про управління відходами» здійснюються попередні операції з відходами для здійснення операцій, визначених у позиціях R1–R11 Додатка 2 до Закону України «Про управління відходами» (операція R12), що включають попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування, перепакування, відокремлення, змішування або змішування перед подачею на будь-які операції, визначені у позиціях R1–R11 Додатка 2 до Закону України «Про управління відходами», а також зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях

R1–R12 Додатка 2 до Закону України «Про управління відходами» (операція R13), крім операції збирання.

Послуга зі збирання та перевезення окремих видів побутових відходів за індивідуальними заявками споживачів надається для великогабаритних відходів, ремонтних відходів, а також окремо зібраних побутових відходів (папір та картон, пластмаса (ПЕТ-пляшки), скло, метали). Змішані побутові відходи збираються та перевозяться відповідно до встановлених графіків обслуговування споживачів та виключно за контейнерною системою надання послуг.

2.2.2 Небезпечні відходи

Небезпечні відходи, зокрема у складі побутових відходів, згідно з вимогами екологічного законодавства України, збираються окремо від інших видів побутових відходів, а також мають відокремлюватися на етапі збирання чи сортування та передаватися спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері управління з небезпечними відходами.

В Ужгородській МТГ небезпечні відходи утворюються:

- домогосподарствами;
- об'єктами соціальної інфраструктури;
- медичними закладами;
- підприємствами утримання та обслуговування транспорту;
- промисловими підприємствами.

Небезпечні відходи, утворені домогосподарствами та об'єктами соціальної інфраструктури, обчислюються в складі побутових відходів; за видами - це непридатні для експлуатації батарейки та акумулятори, зламані електроприлади, залишки лакофарбових речовин у тарі, різні добрива або отрутохімікати, прострочена побутова хімія і медичні препарати, термометри на основі ртуті, люмінесцентні і енергозберігаючі лампи, що містять ртуть.

За ініціативою громадських організацій і підприємців здійснюється збір використаних батарейок в картонні коробки в магазинах окремих торгових мереж, аптеках, магазинах електротоварів та в пунктах продажу мобільних телефонів. В подальшому зібрані небезпечні відходи знову ж таки передаються на оброблення спеціалізованим підприємствам.

2.2.3 Відходи промисловості

Основною метою у сфері управління відходами є збільшення обсягів їх повторного використання та відновлення, що передбачено Національною стратегією управління відходами в Україні на період до 2030 року.

Впровадження технологій переробки та відновлення промислових відходів дозволяють значно зменшити обсяги відходів, що видаляються у навколишнє природне середовище.

Законом України «Про управління відходами», що визначає правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від

діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище, встановлено обов'язки до суб'єктів господарювання у сфері управління відходами. Зокрема, суб'єкти господарювання у сфері управління відходами зобов'язані:

- запобігати утворенню та зменшувати обсяги утворення відходів;
- класифікувати свої відходи відповідно до Національного переліку відходів та Порядку класифікації відходів;
- обробляти відходи самостійно, за наявності дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, або передавати їх для оброблення суб'єктам господарювання у сфері управління відходами, які мають такий дозвіл;
- у разі утворення побутових відходів укласти договір про надання послуги з управління побутовими відходами з виконавцем відповідної послуги та вносити плату за надання такої послуги відповідно до встановлених тарифів;
- не допускати змішування відходів, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені;
- вести облік відходів, що утворилися в результаті їхньої діяльності, та подавати відповідну звітність;
- розробляти та виконувати плани управління відходами підприємств, установ, та організацій у встановленому порядку;
- забезпечувати утримання в належному санітарному і технічному стані об'єктів оброблення відходів, забезпечувати дотримання правил техніки безпеки та пожежної безпеки на них;
- надавати місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, уповноваженим органам виконавчої влади у сфері управління відходами інформацію про відходи та пов'язану з ними діяльність тощо.

У громаді відсутні потужності з переробки та відновлення промислових відходів.

2.2.4 Рослинні відходи сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревні відходи, біовідходи

Рослинні відходи сільського господарства – це сільськогосподарські відходи та побічні продукти. Як правило це те, що залишилося від вилучення корисної частини сільськогосподарських культур. Вони поділяються на сільськогосподарські (бадилля овочів, солома, стебла кукурудзи, соняшнику і т.д.) та відходи переробної промисловості (лушпиння, солома і т.п.).

Відходи лісового господарства – це відокремлені частини зелених насаджень, що утворюються у процесі проведення лісгосподарських робіт та заходів, переробки деревини, лісозаготівлі тощо.

Відходи деревини – це матеріали або продукти, що втрачають свою первинну цінність, призначення та вважаються непотрібними або непридатними для подальшого використання. Це можуть бути залишки після обробки деревини, такі як тирса, обрізки, а також залишки деревини після виготовлення меблів, дерев'яних конструкцій, упаковки тощо. Також до відходів деревини можуть відноситися старі меблі, стовпи та балки з руйнування будівель, або навіть

дерева, які були заготовлені у зв'язку з будівництвом або ландшафтними роботами.

Відходи харчових продуктів - це продукти харчування, які повністю або частково втратили свої первинні споживчі властивості в процесах їх виробництва, переробки, застосування або зберігання.

Біовідходи – відходи, що мають властивість піддаватися анаеробному (без доступу кисню) або аеробному (з доступом кисню) розкладу, такі як відходи харчових продуктів або відходи харчової промисловості на всіх етапах виробництва та споживання, відходи від зелених насаджень.

Ці відходи, що включають біовідходи та деревні залишки, мають значний обсяг, але можуть бути перероблені на компост або використовувані в енергетичних цілях.

На території громади відсутня централізована/локальна система організації компостування зелених відходів утворених в ході утримання зелених насаджень.

Щодо окремо зібраних харчових відходів з ресторанів, кафе, їдалень закладів освіти та охорони здоров'я тощо бажано запровадити промислове компостування. При такому компостуванні вдається отримати компост високої якості з мінімальним вмістом домішок побутових відходів.

2.2.5 Відходи будівництва та знесення

Відходи будівництва та знесення - відходи, що утворилися внаслідок діяльності з капітального ремонту, будівництва або знесення будівель і споруд.

Загалом відходи будівництва та знесення складаються з таких продуктів, як: бетон та залізобетон, цегла, метал, ґрунт, пісок, забруднений глиною, сантехнічна кераміка, деревина, скло, гіпсокартон, пластмаса, асфальтобетон. За оцінками дослідників, за масовим вмістом 52% відходів будівельно- ремонтних робіт становить бетон та залізобетон, 32% - кам'яні стінові матеріали (цегла, стінові блоки, піно- та газобетон), 8%- відходи асфальту та будівельних розчинів, 4% - відходи металів, 2% - відходи деревини та пластмас, 1% - керамічні вироби (сантехнічна кераміка, керамічна плитка), 1% - гіпсокартон, скло та інші відходи.

Відходи будівництва та знесення утворюються на будівельних майданчиках під час нового будівництва (зокрема під час зведення 100-квартирного будинку утворюється в середньому 15-20 тонн відходів), ремонту чи реконструкції будівель, демонтажу та знесення. Частина відходів будівництва та знесення утворюються в домогосподарствах.

Ще одним джерелом утворення відходів будівництва та знесення є відходи, що утворюються в процесі промислового виробництва будівельних матеріалів. До них належать також тверді продукти, що утворюються під час реконструкції доріг.

Згідно з пунктом 7 статті 13 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарювання, що здійснюють будівництво або знесення будівель та інженерних споруд, зобов'язані забезпечити роздільне збирання відходів будівництва та знесення, їх облік та передачу суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для забезпечення їх оброблення. Відходи будівництва та

знесення, що не є небезпечними, підлягають підготовці до повторного використання, рециклінгу, іншому матеріальному відновленню, включаючи зворотне заповнення.

2.2.6 Відходи упаковки

Стаття Закону України «Про управління відходами» містить вимогу до запровадження системи розширеної відповідальності виробника для виробників товарів, зокрема товарів в упаковці.

Законопроект «Про упаковку та відходи упаковки» імплементує в українське законодавство європейські підходи, а саме директиви: 94/62/ЄС «Про упаковку та відходи упаковки»; 2018/852/ЄС про внесення змін до директиви щодо упаковки та відходів упаковки в рамках сприяння переходу ЄС до економіки замкнутого циклу.

Відповідно до Директиви № 94/62/ЄС «Про упаковку та відходи упаковки» Європейського парламенту і Ради до 2030 року визначено, що 70% від ваги всіх відходів пакування буде перероблено (55% пластику, 85% паперу та картонну, 30% деревини, тощо).

Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року визначає обов'язкові до виконання виробниками та імпортерами норми підготовки для повторного використання та перероблення відходів упаковки, зокрема:

- до 31 грудня 2023 р. - до 60% маси відходів упаковки;

- до 31 грудня 2025 р. - не менше як 60% маси відходів упаковки, 40% пластику; 45% деревини; 50% чорних металів; 50% алюмінію; 50% скла; 50% паперу і картонну;

- до 31 грудня 2030 р. – 65% маси відходів упаковки, 60% пластику; 65% деревини; 75% чорних металів; 75% алюмінію; 75% скла; 75% паперу і картонну.

Передумовою виконання вищезазначених норм є прийняття Закону України «Про упаковку та відходи упаковки», що дозволить:

- врегулювати питання щодо оброблення упаковки;

- розподілити обов'язки між компетентними органами та учасниками процесу управління відходами упаковки;

- встановити вимоги до роздільного збирання та зберігання відходів упаковки на основі найкращих європейських практик та конкретних місцевих вимог;

- забезпечити розвиток конкуренції у сфері оброблення відходів упаковки та заборона встановлення будь-яких монополій у зазначеній сфері.

Відходи упаковки які утворюються в домогосподарствах та організаціях чи установах громади збираються в контейнери для змішаних відходів і вивозяться для захоронення на полігон.

Відходи будівництва та знесення є значним та невикористаним ресурсом. Основна частина відходів будівельно-ремонтних робіт вивозиться на полігони, що призводить до їх перевантаження, частина відходів використовуються

протягом будівельних робіт. У деяких випадках такі відходи використовуються для засипання або меліорації земель.

2.2.7 Відходи електричного та електронного обладнання

Централізована (цілісна) та законодавчо врегульована система управління ВЕЕО як у Закарпатській області, так і в Україні загалом ще не впроваджена. Єдиним нормативно-правовим актом у цій сфері є затверджені лише методичні рекомендації, але відсутнє підкріплення актами вищої юридичної сили, які мають визначити правове поле діяльності та відповідальність.

Загальні рекомендації щодо збирання відходів електричного та електронного обладнання зазначені у «Методичних рекомендаціях щодо збирання відходів електричного та електронного обладнання, що є у складі побутових відходів», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 22 січня 2013 р. №15.

Відповідно до Методичних рекомендацій, збирання ВЕЕО у складі побутових відходів можна здійснювати на майданчиках, призначених для збирання великогабаритних побутових відходів, або у пунктах збирання цих відходів від населення (із розрахунку 1 приймальний пункт на 20 тис. мешканців), або за мобільною (пересувною) системою, де створення майданчиків або пунктів по збиранню відходів є недоцільним. Збирання цих відходів рекомендується здійснювати спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері оброблення небезпечних відходів та мають спеціально обладнані транспортні засоби, кваліфікований персонал, відповідне технологічне обладнання.

За відсутності законодавства, оброблення ВЕЕО здебільшого знаходиться «в тіні».

Обробку певних компонентів здійснюють компанії, що мають ліцензії на операції оброблення небезпечних відходів або компанії, які вилучають корисні компоненти, чорні та кольорові метали для подальшого використання як сировини або для продажу в якості сировинних матеріалів.

Зазвичай металеві компоненти ВЕЕО здають до пунктів прийому металобрухту.

2.2.8 Відходи батарей і акумуляторів (ВБА)

Відходи батарей та акумуляторів (ВБА) за Національним переліком відходів відносяться до груп 16 та 20, а саме:

- 16 06 01* Свинцеві батареї
- 16 06 02* Нікелево-кадмієві батареї
- 16 06 03* Ртутьвмісні батареї
- 16 06 04 Лужні батареї (крім зазначених за кодом 16 06 03)
- 16 06 05 Інші батареї та акумулятори
- 16 06 06*Окремо зібрані електроліти з батарей та акумуляторів
- 16 12 38* Батареї та акумулятори

20 01 33* Батареї та акумулятори, віднесені до кодів 16 06 01, 16 06 02, 16 06 03, та невідсортовані батареї і акумулятори, що містять ці батареї

20 01 34 Батареї та акумулятори інші, ніж зазначені за кодом 20 01 33

Джерела утворення відходів батарей та акумуляторів є домогосподарства та суб'єкти господарювання, які використовують батарейки, батареї та акумулятори.

Повні та достовірні дані про фактичні обсяги утворення та збирання ВБА у місті відсутні.

Наразі відходи портативних батарей та акумуляторів, які утворюються у домогосподарствах, збираються Всеукраїнським рухом «Батарейки здавайтесь» шляхом розміщення «коробочок» у громадських місцях та закладах роздрібною торгівлі.

2.2.9 Медичні відходи (МВ)

Медичні відходи - відходи, що утворюються в лікувально-профілактичних установах та інших закладах охорони здоров'я, що проводять медичні процедури, незалежно від форми власності, в установах і лікувально-профілактичних закладах санаторного лікування, аптеках, науково-дослідних інститутах і навчальних медичних закладах.

Медичні відходи поділяються на такі категорії:

категорія А - побутові відходи (безпечні відходи);

категорія В - епідемічно (інфекційно) небезпечні відходи;

категорія С - токсикологічно небезпечні відходи;

категорія D - радіологічно небезпечні відходи.

Згідно з Національним переліком відходів, медичні відходи відносяться до груп:

– 18 Відходи пов'язані з медичним обслуговуванням людей і тварин та/або проведення відповідних досліджень (за винятком кухонних та ресторанних відходів, не пов'язаних безпосередньо з медичним обслуговуванням);

– 20 01 Окремо зібрані фракції (за винятком 15 01).

Джерелами утворення медичних відходів у місті є лікувальні, лікувально-профілактичні заклади, а також підприємства, отримуючи медичні послуги від підрядних організацій згідно з укладеними договорами.

2.2.10 Транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився

Згідно з Національним переліком відходів, відходи транспортних засобів, строк експлуатації яких закінчився, відноситься до груп:

16 01 транспортні засоби різних видів (включаючи машини позадорожного призначення), зняті з експлуатації, відходи від демонтажу транспортних засобів, знятих з експлуатації, і від обслуговування транспортних засобів.

Вимоги до організації управління знятими з експлуатації транспортними засобами визначаються Директивою 2000/53/ЄС Європейського Парламенту та Ради про транспортні засоби, що вийшли з експлуатації, в Україні Законами України «Про управління відходами» та «Про оброблення транспортних засобів,

знятих з обліку» та іншими нормативно-правовими актами. Підприємства, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити оброблення транспортних засобів власного виробництва, подають звітність у встановленому порядку (Наказ Міністерства промислової політики України від 25.11.2013 № 63 «Про затвердження форми та порядку подання звітів підприємств, що виробляють(виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити оброблення транспортних засобів власного виробництва»).

Проблема оброблення транспортних засобів в Україні сягає величезних масштабів. Однак, на сьогодні в Україні відсутні організаційно-економічні механізми забезпечення оброблення транспортних засобів, знятих з експлуатації.

Оброблення транспортних засобів може відбуватися лише за бажанням самого власника. Закон України «Про оброблення транспортних засобів, знятих з обліку» не встановлює ні критеріїв до транспортних засобів, що підлягають обробленню, ані вимог коли такі транспортні засоби повинні бути утилізовані.

2.2.11 Осади стічних вод від комунальних очисних споруд

Згідно з ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проєктування» осади, що утворюються в процесі очищення стічних вод, мають проходити обробку, яка забезпечує їх повторне використання, раціональне використання території, захист ґрунту, ґрунтових вод й атмосфери, можливість оброблення біогазу.

Основним джерелом утворення осаду стічних вод від комунальних очисних споруд на території міста є КП «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Ужгорода», яке здійснює водовідведення в місті за допомогою каналізаційних мереж, що є унікальними за своєю довжиною та розгалуженням.

Система водовідведення забезпечує потреби як промислових, так і побутових споживачів.

На каналізаційних очисних спорудах КП КП «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Ужгорода» у процесі очищення господарсько-побутових та наближених до них за складом виробничих стічних вод м. Ужгорода утворюються осади стічних вод. Стічні води проходять 2 етапи очистки - механічну та біологічну, з наступним її знезараженням.

Очищення вигребів із використанням асенізаційних машин здійснюється на зливальні станції.

2.3. Аналіз ефективності управління відходами територіальної громади

З 2017 року в країні існує чітка національна політика щодо поводження з відходами, відображена й зафіксована у Національній стратегії управління відходами до 2030 року. Національна стратегія базується на принципі ієрархії оброблення відходів, де пріоритет має попередження їх утворення, повторне використання, сортування і вторинна переробка, й лише після цього –

оброблення, яка включає компостування, отримання біогазу й добування енергії зі сміття шляхом сміттєспалювання та захоронення відходів. Національна стратегія повністю відповідає сучасному уявленню про стале управління відходами і концептуально тяжіє до моделі Zero Waste та до принципів Європейського Зеленого Курсу. Для реалізації національної політики у Закарпатській області було розроблено та затверджено розпорядженням голови Закарпатської ОДА від 23 червня 2025 № 424 «Регіональний план управління відходами Закарпатської області до 2034».

Відповідно до нової державної політики України у сфері управління відходами, відображеної у Національній стратегії управління відходами до 2030 року та ЗУ «Про управління відходами» (який набув чинності у липні 2023 року), основним документом стратегічного характеру щодо управління відходами в області є Регіональний план управління відходами. Цей документ розробляється на період 10 років та підлягає перегляду кожні чотири роки з дати набрання чинності. Також він є основою для розроблення місцевих планів управління відходами.

Згідно вимог щодо управління відходами на національному, регіональному рівнях та вище згаданої стратегії в межах Ужгородської МТГ виділено основні цілі та заходи, які потрібно реалізувати:

1. Результативно впровадити роздільний збір відходів, ефективно використовуючи фінансові ресурси;

2. Забезпечити на регулярній основі збирання та вивезення 100% відходів, що утворюються у місті;

3. Впровадити роздільне збирання та відправку на переробку відходів, що переробляються, біологічно розкладаються, а також небезпечних відходів;

4. Розробити план приведення місця розміщення відходів, що розташований у с. Барвінок Баранинської сільської територіальної громади у відповідності із законодавством відповідно до Наказу Міндовкілля від 29.04.2024 № 455 ;

5. Передбачити у тарифі на захоронення відходів інвестиційну складову для покриття витрат на розроблення проекту рекультивації та пост-експлуатаційний догляд за об'єктом місця розміщення відходів, що розташований у с. Барвінок Баранинської сільської територіальної громади у відповідності із законодавством;

6. Зменшити обсяг утворення відходів із розрахунку на душу населення небезпечних відходів та тих, що не переробляються.

7. Реалізувати комплексну освітньо-інформаційну складову.

Окрім фінансових аспектів, важливою складовою ефективного управління відходами є підвищення рівня екологічної свідомості населення. Проведення інформаційних кампаній, освітніх програм та залучення громади до процесів сортування та переробки відходів можуть суттєво підвищити ефективність усіх заходів. Синергія між державним, приватним секторами та громадою є запорукою успішного фінансово-економічного забезпечення управління відходами в Ужгородській МТГ.

3. ПЛАНУВАННЯ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

3.1. Цілі та цільові показники

Законом України «Про управління відходами» (п. 1 Статті 37. Цільові показники з управління побутовими відходами) встановлюються такі цільові показники щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів:

- 1) до 2025 року – не менше 10 % їх маси;
- 2) до 2030 року – не менше 20 % їх маси;
- 3) до 2035 року – не менше 25 % їх маси;
- 4) до 2040 року – не менше 35 % їх маси.

Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 27 червня 2024 року № 581 затверджено Методику розрахунків цільових показників з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів та Порядку подання звітності щодо виконання цільових показників з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів. Основні цілі та принципи державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами, яка є обов'язковою для використання під час здійснення розрахунків цільових показників з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів виконавчими органами сільських, селищних, міських рад.

У Методиці термін «цільові показники» - це співвідношення матеріалів, що були підготовлені до повторного використання та/або надійшли на рециклінг до загальної кількості утворених побутових відходів.

Цільові показники з підготовки до повторного використання та/або рециклінгу побутових відходів розраховуються виконавчими органами сільських, селищних, міських рад за результатами діяльності суб'єктів господарювання у сфері управління відходами, що здійснюють операції з відновлення побутових відходів, в межах системи управління побутовими відходами територіальної громади.

Розрахунок цільових показників з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів здійснюється щорічно за результатами діяльності з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів.

Основні цілі місцевого плану управління відходами м. Ужгород:

1. запровадження і дотримання ієрархії управління відходами на території громади (рис. 3.1);
2. удосконалення системи управління відходами територіальної громади, забезпечення її узгодженості з регіональною системою управління відходами в Закарпатській області;
3. здійснення заходів управління відходами відповідно нормативно-правових вимог;

Рис. 3.1 Ієрархія управління відходами

4. запровадження інструментів управління відходами відповідно до вимог чинного законодавства.

Цільові показники проєкту Національного плану управління відходами до 2033 р, які переносяться в МПУВ Ужгородської громади.

Цілями розробки та впровадження МПУВ є:

- зменшення забруднення навколишнього природного середовища, а також покращення санітарного та епідеміологічного стану регіону, шляхом створення та впровадження сучасної системи ефективного управління у сфері управління відходами у Закарпатській області, враховуючи економічні та ресурсні можливості області, територіальних громад і суб'єктів господарювання - утворювачів відходів;

- визначення пріоритетних напрямів діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель;

- сприяння втіленню вимог європейських директив та впровадження провідних світових екологічних стандартів у сфері управління відходами;

- прискорення впровадження найкращих доступних технологій з відновлення відходів на регіональному і загальнодержавному рівні;

- забезпечення сталого розвитку громади шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку під час експлуатації об'єктів управління відходами і зниження рівня соціальної напруги;

- зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг, забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій у сфері управління відходами;

- підтримка суб'єктів господарювання щодо провадження виробничої діяльності з використанням безвідходних та екологічно безпечних технологій;
- стимулювання розробки новітніх екологічних проектів та залучення капітальних інвестицій зі створенням сучасної інфраструктури у сфері управління відходами;
- підвищення ефективності цільового використання коштів державного та місцевих бюджетів щодо реалізації природоохоронних заходів у сфері управління відходами;
- сприяння створенню та розбудови регіональної системи моніторингу, інформаційного забезпечення сфери управління відходами, удосконаленню порядку ведення державного обліку відходів, інформування про розташування місць чи об'єктів управління відходами, їх вплив на стан навколишнього природного середовища і здоров'я людини.

Визначення цілей та встановлення цільових показників відходів МПУВ проведено для кожного виду відходів, при цьому враховані цільові показники, встановлені законодавством України.

Національний план управління відходами до 2033 року, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 р. № 1353-р.

Нижче наведено Цільові показники встановлені Національним планом управління відходами до 2033 року, які встановлені для таких видів відходів, які вже передбачені в законодавстві України та визначені директивами ЄС.

Очікується, що у результаті реалізації Національного плану передбачається досягнути таких кількісних і якісних показників:

- підвищення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів не менше 10 відсотків їх маси до 2025 року, 20 відсотків — до 2030 року;
- збільшення до 85 відсотків охоплення послугою з управління побутовими відходами до 2033 року;
- впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання побутових відходів із щорічним збільшенням на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії місцевих планів управління відходами;
- організація компостування відходів з громадських парків та садів до 2030 року для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців (ціль не встановлює обмеження щодо впровадження компостування в інших менших населених пунктах);
- створення загальнонаціональної мережі регіональних полігонів для управління побутових відходів до 2033 року (необхідно 146 полігонів);
- підвищення рівня підготовки до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними щонайменше до 70 відсотків за масою до 2033 року.

Визначення місць розташування проєктованих об'єктів управління відходами в межах Ужгородської міської територіальної громади здійснюється з урахуванням пріоритету вимог екологічної безпеки (відповідно до ст. 3 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та ст. 3 Закону України «Про охорону земель»). Розміщення таких об'єктів допускається виключно в промислових та комунально-складських зонах або на території

діючих легальних полігонів за умови організації санітарно-захисної зони згідно з п. 11.2.2 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій». Категорично забороняється розташування об'єктів сортування та оброблення відходів на рекреаційних територіях, у зонах санітарної охорони джерел водопостачання та прибережних захисних смугах водних об'єктів.

3.2. Сценарії управління відходами

3.2.1 Управління побутовими відходами

Відповідно до «Регіонального плану управління відходами Закарпатської області до 2034» затвердженого розпорядженням голови обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації від 23 червня 2025 № 424, передбачається розроблення сценаріїв з управління побутовими відходами з варіантами створення кластерів, сценаріями щодо способів збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів у межах визначених кластерів, формування даних щодо розвитку інфраструктури управління побутовими відходами, а також закриття полігонів побутових відходів, що не відповідають санітарним та екологічним вимогам.

Ужгородська територіальна громада включена до складу Ужгородського кластеру управління побутовими відходами. До складу Ужгородського кластеру також входять суміжні територіальні громади: Баранинська, Холмківська, Оноківська, Сюртівська, Середнянська, Великодобронська та Чопська. Територіальні громади на засадах співробітництва можуть реалізовувати спільні проекти, спільно фінансувати (утримувати) підприємства, установи та організації комунальної форми власності, утворювати спільні комунальні підприємства, установи та організації, спільний орган управління. Порядок організації співробітництва територіальних громад визначається Законом України «Про співробітництво територіальних громад».

Логістичною схемою Ужгородського кластеру управління побутовими відходами передбачається транспортування змішаних відходів та ресурсоціних компонентів безпосередньо на новий об'єкт оброблення відходів поблизу с. Ірлява Середнянської сільської ТГ.

У перехідний період (до моменту введення в експлуатацію нового регіонального об'єкта оброблення/захоронення відходів поблизу с. Ірлява Середнянської ТГ та отримання ним відповідних ліцензій і дозволів) забезпечення безперебійного функціонування системи управління побутовими відходами Ужгородської МТГ здійснюється шляхом використання існуючого об'єкта видалення відходів (полігону) у с. Барвінок Баранинської сільської ТГ.

Експлуатація та використання зазначеного полігону здійснюються виключно на підставі відповідних цивільно-правових угод та/або договорів про співробітництво територіальних громад, укладених відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад», із обов'язковим виконанням Плану приведення місця видалення відходів у відповідність до вимог законодавства (розробленого згідно з наказом Міндовкілля від 29.04.2024

№ 455) та забезпеченням заходів із подальшої рекультивації та пост-експлуатаційного догляду об'єкта.

До створення та введення в експлуатацію нових об'єктів оброблення відходів та/або повного охоплення послугами населення, включаючи організацію роздільного збирання побутових відходів, відповідними територіальними громадами, що включені до визначених кластерів управління побутовими відходами цим розділом, а також отриманні такими об'єктами дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів, територіальна громада використовує існуючі об'єкти оброблення відходів, що отримали дозволи на здійснення операцій з оброблення відходів, відповідно до цивільно-правових угод та враховуючи місцеві правила благоустрою територій населених пунктів.

Відходи збираються, перевозяться та оброблюються залежно від їх виду, складу і властивостей у спосіб, що:

1) сприяє їх подальшому відновленню;

2) є безпечним для здоров'я людини та не завдає шкоди навколишньому природному середовищу, у тому числі:

- не становить загрози забруднення води, атмосферного повітря, ґрунту, для рослин і тварин, не спричиняє негативного впливу (незручностей) через шум і запах;

- не спричиняє негативного впливу на оброблення відходів сільськогосподарського призначення, природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні;

3) відповідає встановленим стандартам або нормативам шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів та найкращим доступним технологіям і методам управління.

Відповідно до Закону України «Про управління відходами» система управління побутовими відходами як правило має бути раціональною, своєчасною та забезпечувати ефективно і екологічно безпечно збирання та перевезення побутових відходів, що утворюються в територіальних громадах, з подальшим відновленням або видаленням побутових відходів відповідно до правил благоустрою населеного пункту, регіонального та місцевого планів управління відходами, що розроблені та затверджені у встановленому законодавством порядку, а також Правил надання послуги з управління побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2023 року № 835.

Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні), відповідно до Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, затвердженому постановою Кабінетом Міністрів України від 25 серпня 2023 року № 918.

Виконавцем послуги з управління побутовими відходами є суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у

встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги з управління побутовими відходами.

Виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори з суб'єктами господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів, а якщо виконавцем послуги з управління побутовими відходами є адміністратор, він також укладає договори з суб'єктами господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів. Виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори із споживачами послуги.

Збирання побутових відходів може здійснюватися за такими системами збирання побутових відходів:

- контейнерною – система, що передбачає регулярне (за графіком) перевезення побутових відходів, зібраних в контейнери, на об'єкти відновлення чи видалення;
- безконтейнерною – система, що передбачає регулярне (за графіком) перевезення побутових відходів, зібраних в пластикові пакети, на об'єкти відновлення чи видалення;
- у пунктах роздільного збирання побутових відходів (зокрема мобільні, оснащені транспортними засобами);
- за заявкою споживача.

Збирання та перевезення побутових відходів здійснюється із дотриманням санітарних правил і норм та вимог екологічного законодавства.

Перевезення побутових відходів необхідно здійснювати сміттєвозами, що унеможливають їх розвіювання, розсипання, розливання та розпилення, з урахуванням вимог, передбачених Державними санітарними нормами та правилами утримання територій населених місць, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України № 145 від 17 березня 2011 року, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 05 квітня 2011 року за № 457/19195.

На транспортних засобах спеціального призначення рекомендується розміщувати логотип суб'єкта господарювання, що здійснює перевезення побутових відходів, та напис виду побутових відходів, що перевозиться.

При перевезенні враховується обрана система управління побутовими відходами: контейнерна, безконтейнерна, у пунктах роздільного збирання побутових відходів (зокрема мобільні, оснащені транспортними засобами) та за заявкою споживача.

Рекомендується передбачити регулярне перевезення кожного виду побутових відходів з території обслуговування з встановленою періодичністю та маршрутним графіком, який рекомендується розробляти за узгодженням із замовником для кожного сміттєвоза.

Кількість транспортних засобів спеціального призначення рекомендується визначати шляхом в залежності від об'єму кожного виду побутових відходів, що перевозяться, періодичності перевезення та продуктивності транспортного засобу спеціального призначення.

Під час визначення потрібної кількості транспортних засобів спеціального призначення рекомендується враховувати: інформацію про фактичний розвиток

житлового фонду та підприємств, установ, організацій, технічну готовність транспортних засобів спеціального призначення, відстань до об'єктів управління побутовими відходами та інші місцеві умови конкретної територіальної громади.

Під час визначення продуктивності роботи транспортних засобів спеціального призначення рекомендується враховувати об'єм кожного виду побутових відходів, що перевозиться за один рейс, спосіб завантаження та вивантаження кожного виду побутових відходів, відстань перевезення їх до об'єктів управління побутовими відходами та експлуатаційну швидкість руху.

Середню відстань перевезення кожного виду побутових відходів рекомендується визначати таким чином: за допомогою картографічних матеріалів територіальної громади (включаючи онлайн-ресурси типу Google-map) рекомендується обирати райони, які прикріплюють до тих чи інших об'єктів управління побутовими відходами, та встановлювати географічні центри цих районів та визначати середню відстань між знайденими центрами та відповідними об'єктами управління побутовими відходами.

Загальний пробіг рекомендується визначати в залежності від середньої відстані перевезення кожного виду побутових відходів між кінцевими навантажувально-розвантажувальними пунктами, від пробігу під час навантаження кожного виду побутових відходів та нульового пробігу, який, у свою чергу, залежить від віддаленості території збирання від гаражу сміттєвоза.

Маршрутний графік перевезення побутових відходів рекомендується визначати в залежності від об'єму кожного виду побутових відходів, що утворюються, відстані до місць обслуговування, наявної кількості, типу транспортних засобів та їх продуктивності, необхідності обов'язкового додержання встановлених санітарними правилами і нормами термінів перевезення кожного виду побутових відходів.

Під час розробки маршрутних графіків транспортних засобів спеціального призначення рекомендується враховувати:

- характеристику об'єктів, що підлягають обслуговуванню;
- об'єми утворення кожного виду побутових відходів на кожному об'єкті;
- кількість і місткість контейнерів, місця їх розташування;
- стан дорожнього покриття вулиць і доріг, їх освітлення;
- характеристику та планування району обслуговування, інтенсивність руху по вулицях.

Розроблений маршрутний графік транспортних засобів спеціального призначення району обслуговування рекомендується перевіряти на місці та вносити відповідні зміни.

Маршрутний графік рекомендується відображати у масштабі 1:2000 або маршрутної картки транспортного засобу спеціального призначення, де послідовно перелічені адреси житлової забудови або підприємств, установ та організацій, у разі контейнерної системи збирання – кількість контейнерних майданчиків або пунктів роздільного збирання побутових відходів, кількість місць встановлення бункерів-накопичувачів, кількість контейнерів або бункерів накопичувачів, встановлених у цих пунктах, у разі безконтейнерної схеми збирання – кількість одноквартирних будинків, або місць, де зберігаються

пакети з побутовими відходами, періодичність перевезення за днями тижня, а також графік руху за часом.

Маршрутний графік рекомендується оприлюднювати через веб-сайти суб'єктів господарювання в сфері управління відходами та/або органів місцевого самоврядування та/або медіа. Маршрутні графіки створюються щодо здійснення перевезення кожного виду побутових відходів з території районів індивідуальної житлової забудови. У разі зміни графіків здійснення перевезення побутових відходів рекомендується у 10-денний термін оприлюднювати внесені зміни у медіа.

З метою найбільш ефективного використання транспортних засобів спеціального призначення для перевезення кожного виду побутових відходів і забезпечення своєчасного та якісного виконання завдання за маршрутним графіком, а також приймання оперативних заходів для своєчасного усунення порушень нормальної роботи доцільно забезпечувати оперативне управління роботою транспортних засобів спеціального призначення для перевезення кожного виду побутових відходів шляхом впровадження GPS – технологій із відстеженням руху.

Маршрутні графіки транспортних засобів спеціального призначення у районах індивідуальної житлової забудови, де збирання та перевезення виконується за безконтейнерною схемою, рекомендується складати шляхом хронометражу на характерних ділянках залежно від типу транспортного засобу спеціального призначення, складу бригади та інших факторів, враховуючи ранкові та вечірні години для зручності власників або наймачів, користувачів, у тому числі орендарів одноквартирних житлових будинків, земельних ділянок.

З метою належного та безпечного виконання договірних зобов'язань щодо збирання та перевезення побутових відходів у районах індивідуальної житлової забудови суб'єктам господарювання у сфері управління відходами рекомендується повідомляти органи місцевого самоврядування про вулиці, дороги, проїзди у районах індивідуальної житлової забудови, стан яких не відповідає вимогам нормативів, стандартів, правил щодо утримання вулиць і доріг.

Великогабаритні відходи, навантаження яких є небезпечним чи може призвести до ушкодження транспортного засобу спеціального призначення для перевезення побутових відходів, рекомендується перевозити спеціальним автотранспортом.

Для перевезення бункерів-накопичувачів рекомендується використовувати великовантажні бункеровози, що обладнані спеціальними підйомниками.

Під час проектування житлових та нежитлових будинків передбачається будівництво та облаштування контейнерних майданчиків для роздільного збирання побутових відходів, урн для збирання побутових відходів.

Житлові масиви і внутрішньодворові території, дороги загального користування, зупинки громадського транспорту та інші об'єкти благоустрою населених пунктів, а також місця проведення масових заходів обладнуються контейнерними майданчиками для роздільного збирання побутових відходів, урнами для збирання побутових відходів.

Передача суб'єктам господарювання у сфері управління відходами відходів (крім побутових відходів) з метою збирання, перевезення та оброблення здійснюється на підставі договору, укладеного відповідно до законодавства, в якому зазначається код відходів згідно з Національним класифікатором відходів, їх обсяг, найменування та код операції з відновлення та/або видалення відходів.

Суб'єкти господарювання, що здійснюють будівництво або знесення будівель та інженерних споруд, зобов'язані забезпечити роздільне збирання відходів будівництва та знесення, їх облік та передачу суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для забезпечення їх оброблення. Відходи будівництва та знесення, що не є небезпечними, підлягають підготовці до повторного використання, рециклінгу, іншому матеріальному відновленню, включаючи зворотне заповнення.

Цільові показники щодо підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу, іншого матеріального відновлення, включаючи зворотне заповнення, та порядок їх виконання затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Методичними рекомендаціями з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами, затвердженими наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 20.06.2024 року № 551, передбачено заходи, що спрямовані на зростання рівня обізнаності громадськості щодо сучасного управління побутовими відходами та підвищення ефективності впровадження у територіальних громадах сучасних методів та технологій управління побутовими відходами.

Під час підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами рекомендується використовувати наступні методи, які визнано найбільш ефективними у розвинутих країнах, а саме:

метод стимулювання - полягає у роз'ясненні громадськості у процесі інформування переваг від здійснення певних вчинків, наприклад мінімізації утворення та роздільного збирання побутових відходів відповідно до прийнятої технологічної схеми їх збирання, скорочення використання кількості пластику, компостування біовідходів замість спалювання або захоронення побутових відходів;

метод переконання - передбачає логічний доказ якогось поняття, правової чи моральної оцінки дій. При цьому на свідомість громадян може впливати не стільки поняття та міркування, скільки їх доказовість - закони, штрафи, статистика, факти про шкоду для здоров'я. Особа, оцінюючи отриману інформацію, або стверджується у своїх поглядах або коригує їх. Переконуючись у правоті, особа як правило формує свою систему поглядів на проблему;

метод впливу - вплив на людину з метою спонукання її до певних дій, наприклад правильного управління побутовими відходами. Ефективній реалізації цього методу може сприяти використання художніх образів, інфографік, ілюстрацій, відео, перфомансів, виставок, кінопоказів тощо.

Для проведення інформаційно-комунікаційної роботи рекомендується також активно використовувати онлайн-медіа та соціальні мережі. Рекомендується створення в територіальній громаді інформаційного порталу - вебсайту, або сторінки на платформах спільного доступу до інформації, групи в

популярній соціальній мережі, яка буде адмініструватися представниками територіальної громади з метою інформування громадськості щодо управління побутовими відходами. Також на цих сторінках може бути розміщено інформацію про виконавців послуги управління побутовими відходами, адміністратора (у разі його наявності), наявні системи збирання різних видів побутових відходів, основні проблеми сучасного управління побутовими відходами в територіальній громаді, шляхи їх вирішення, основні заходи органів місцевого самоврядування із впровадження сучасних методів та технологій, рішень органів місцевого самоврядування в сфері управління побутовими відходами, ціни на послуги та штрафи щодо порушення екологічного законодавства.

У відповідності до п. 11.2.4 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» (ДБН, 2019) у населених пунктах слід передбачати місця для встановлення пунктів приймання відходів паперу, пластику, скла, відходів упаковки, відпрацьованих батарейок, батарей і акумуляторів, електричного і електронного обладнання та шин. Згідно ДБН Б.2.2-12:2019 пункт площею 30 м² призначений для обслуговування 10 тис. осіб населення. За умови дотримання відповідних ліцензійних умов такі пункти можуть використовуватися також для збирання небезпечних відходів у складі побутових. Передбачається, що органами місцевого самоврядування у межах їх компетенції та з урахуванням вимог законодавства (у т.ч. тих, що будуть прийняті в майбутньому) щодо управління специфічними відходами, будуть створені об'єкти зі збирання таких відходів на території міста.

Розвиток системи управління роздільно зібраними побутовими відходами в Ужгородській міській територіальній громаді здійснюватиметься шляхом забезпечення повного циклу їх управління, який включає роздільне збирання ресурсоцінних компонентів побутових відходів (паперу та картону, пластику (ПЕТ), скла, металу та інших придатних до відновлення матеріалів), у тому числі через мережу екологічних острівців, їх перевезення на об'єкт оброблення відходів – виробничо-технічну базу ТОВ «АВЕ Ужгород», розташовану в селі Оноківці Ужгородського району Закарпатської області, де відповідно до Закону України «Про управління відходами» здійснюються попередні операції з відходами для здійснення операцій, визначених у позиціях R1–R11 Додатка 2 до Закону України «Про управління відходами» (операція R12), що включають попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування, перепакування, відокремлення, змішування або змішування перед подачею на будь-які операції, визначені у позиціях R1–R11 Додатка 2 до Закону України «Про управління відходами», а також зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях R1–R12 Додатка 2 до Закону України «Про управління відходами» (операція R13), крім операції збирання.

При організації та модернізації системи збирання відходів на території Ужгородської міської територіальної громади встановлюються такі імперативні вимоги:

- всі контейнерні майданчики повинні бути ізольовані від об'єктів обслуговування населення, господарських дворів і магістральних вулиць

смугою зелених насаджень шириною не менше ніж 1,5 м відповідно до п. 5.9 ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013;

- контейнерні майданчики не повинні бути прохідними для пішоходів і транзитного руху транспорту;
- строк зберігання змішаних побутових відходів у контейнерах на контейнерних майданчиках та території пунктів роздільного збирання побутових відходів не повинен перевищувати норми, встановлені Державними санітарними нормами та правилами утримання територій населених місць, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України № 145 від 17 березня 2011 року, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 05 квітня 2011 року за № 457/19195. Зокрема, термін зберігання в холодний період року (при середньодобовій температурі – 5 град. С і нижче) повинен бути не більше ніж три доби, а в теплий період року (при середньодобовій температурі більше ніж + 5 град. С) – не більше ніж одна доба (щоденне перевезення).

3.2.2 Управління небезпечними відходами

Організація збирання небезпечних відходів у складі побутових пропонується на основі поєднання двох варіантів технічних рішень:

- створення стаціонарних пунктів приймання небезпечних відходів у складі побутових;
- організація приймання небезпечних відходів у складі побутових у “мобільних пунктах приймання”.

Впровадження роздільного збирання окремих компонентів побутових відходів повинно узгоджуватися зі створенням відповідної інфраструктури з їх оброблення.

Небезпечні відходи у складі побутових відходів необхідно збирати окремо від інших видів побутових відходів, а також мають відокремлюватися на етапі збирання чи сортування та передаватися спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері управління небезпечними відходами.

Відпрацьовані паливно-мастильні матеріали, автомобільні шини, акумулятори, відпрацьоване електричне та електронне обладнання, інші небезпечні відходи слід збирати у спеціально відведених і обладнаних місцях для обов'язкового наступного оброблення відповідно до чинного законодавства.

У сфері управління небезпечними відходами у складі побутових необхідно забезпечити:

- мінімізацію утворення небезпечних відходів у складі побутових відходів;
- організацію системи роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів для передачі на подальше оброблення відходів у спосіб, що гарантує захист довкілля у відповідності до чинних вимог законодавства.

Запобігання утворенню небезпечних відходів у складі побутових відходів забезпечується шляхом включення відповідних питань до постійної інформаційної компанії.

Усі зібрані небезпечні відходи будуть передаватися спеціалізованим організаціям для їх оброблення на установках, що розташовані за межами області. За наявності розташованих в області установок з оброблення небезпечних відходів, на які можуть передаватися зібрані відходи, такий варіант також може мати місце.

3.2.3 Управління відходами промисловості

Управління промисловими відходами має забезпечувати мінімізацію негативних впливів на довкілля та здоров'я людини, що досягається за рахунок запобігання утворенню відходів або зменшення їх та їхньої шкідливості, беручи до уваги зокрема заохочення до відновлення відходів шляхом рециклінгу, повторного використання або рекуперації таких відходів, якщо це є екологічно раціональним відповідно до чинних екологічних стандартів.

Зменшенню впливу на довкілля при управлінні промисловими відходами сприятимуть заходи:

- впровадження у виробництво найкращих доступних, ресурсозберігаючих та маловідходних технологій;
- використання найкращих доступних технологій та методів управління при здійсненні управління відходами промисловості;
- вдосконалення операційних процесів, технічного обслуговування обладнання;
- вдосконалення системи управління промисловими відходами, технологій і способів рециклінгу та відновлення;
- підвищення рівня технічної дисципліни та відповідальності при організації системи управління відходами;
- контроль за системою управління відходами та моніторинг за станом навколишнього природного середовища в результаті експлуатації, закриття чи рекультивациі об'єктів з оброблення чи видалення відходів тощо.

3.2.4 Управління відходами будівництва і знесення (ВБЗ)

Відповідно до нормативно-правових документів України в м. Ужгород необхідно забезпечити розвиток інфраструктури з управління відходами будівництва та знесення, зокрема, шляхом:

- забезпечення функціонування централізованих потужностей для оброблення відходів будівництва та знесення, обладнаних стаціонарним дробильно-сортувальним устаткуванням;
- створення регіональних об'єктів, призначених для приймання та зберігання відходів будівництва та знесення, з проміжним сортуванням і подрібненням за допомогою мобільних дробильно-сортувальних установок;
- забезпечення функціонування мережі мобільних дробильних установок.

Суб'єкти господарювання, що здійснюють будівництво або знесення будівель та інженерних споруд, зобов'язані забезпечити роздільне збирання відходів будівництва та знесення, їх облік та передачу суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для забезпечення їх оброблення. Відходи

будівництва та знесення, що не є небезпечними, підлягають підготовці до повторного використання, рециклінгу іншому матеріальному відновленню, включаючи зворотне заповнення.

Розбудова якісної системи управління у сфері управління відходами будівництва та знесення Ужгородської територіальної громади повинна ґрунтуватися на таких засадах:

- посилення контролю за діяльністю монтажно-будівельних організацій щодо дотримання вимог законодавства у сфері управління відходами;
- розробка та спрямування пропозицій будівельним компаніям щодо створення ринку послуг з сортування та переробки відходів будівництва та знесення;
- створення об'єктів з оброблення відходів будівництва та знесення;
- забезпечення функціонування централізованих потужностей для рециклінгу відходів будівництва та знесення, обладнаних дробильно-сортувальним устаткуванням;
- створення об'єктів, призначених для приймання та зберігання відходів будівництва та знесення, з проміжним сортуванням і подрібненням за допомогою мобільних дробильно-сортувальних установок;
- забезпечення функціонування мережі мобільних дробильних установок.

3.2.5 Управління відходами упаковки

На час підготовки МПУВ в Україні відсутня окрема система управління відходами упаковки.

Управління відходами упаковки здійснюється на загальних засадах управління побутовими і промисловими відходами в залежності від джерел утворення цих відходів.

Зобов'язання щодо управління відходами упаковки покладено на суб'єктів господарської діяльності у сфері управління відходами, а саме:

- забезпечувати приймання та оброблення використаних пакувальних матеріалів і тари, в яких знаходилася продукція цих підприємств, установ та організацій-суб'єктів господарської діяльності, або укласти угоди з відповідними організаціями на їх збирання та оброблення;
- передбачати при укладанні угод на поставку в Україну товарної продукції відновлення/оброблення чи вивезення з України використаних пакувальних матеріалів і тари.

Відходи тари та упаковки можуть бути оброблені/відновлені як ресурсоцінні компоненти. В останню чергу їх можна направляти на спалювання для відновлення енергії.

Окремо слід зазначити, що з метою заощадження коштів на даному етапі розвитку системи управління відходами упаковки, раціонально буде реалізовувати роздільне збирання та оброблення відходів упаковки в межах пунктів і комплексів збирання та переробки усіх видів побутових відходів, що дозволить не витратити ресурси на зведення окремих об'єктів інфраструктури переробки відходів упаковки.

Управління відходами упаковки, які складають від третини до майже половини побутових відходів, які продукують мешканці громади, здійснюється на загальних засадах управління побутовими і промисловими відходами в залежності від джерел утворення цих відходів:

- відходи упаковки у складі побутових відходів збираються в рамках системи роздільного збирання побутових відходів;
- відходи упаковки, які утворюються в діяльності суб'єктів господарювання, такими підприємствами збираються самостійно і передаються для подальшого відновлення спеціалізованим підприємствам.

Витрати на збирання, сортування, транспортування та відновлення (рециклінг) відходів упаковки покриваються за рахунок коштів організацій розширеної відповідальності виробників (виробників та імпортерів товарів в упаковці) відповідно до вимог статті 10 Закону України «Про управління відходами». Залучення коштів місцевого бюджету допускається виключно для створення первинної комунальної інфраструктури (облаштування майданчиків роздільного збору) та реалізації освітньо-інформаційних заходів серед населення громади.

3.2.6 Управління відходами електричного та електронного обладнання

У сфері управління відходами електричного та електронного обладнання необхідно забезпечити організацію роздільного збирання відходів електричного та електронного обладнання для передачі на подальше оброблення.

Надання послуг у сфері управління відходами електричного та електронного обладнання відноситься до ліцензованих видів діяльності.

МПУВ не включає окремих заходів щодо управління відходами електричного та електронного обладнання, окрім заходів за напрямом управління побутовими відходами, які спрямовані на організацію роздільного збирання таких відходів у складі побутових, а також створення пунктів із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання (насамперед відходів електричного та електронного обладнання).

Управління відходами електричного та електронного обладнання, що утворюються у суб'єктів господарювання здійснюється на загальних засадах управління відходами.

Відходи електричного та електронного обладнання, батарей та акумуляторів, що наявні у складі побутових відходів, збираються окремо від інших побутових відходів. При цьому рекомендується застосування контейнерної системи, пунктів роздільного збирання побутових відходів (у тому числі мобільних – оснащених транспортних засобах) або за заявкою споживача.

З метою визначення можливості вторинного використання окремих частин відходів електричного та електронного обладнання, що є у складі побутових відходів, під час окремого збирання можливо також поділяти відходи електричного та електронного обладнання за їх належністю до деяких груп електричного та електронного обладнання, наприклад: побутові електронні та електричні прилади; телекомунікаційна апаратура та апаратура для оброблення інформації; побутове електричне та електронне устаткування; освітлювальні

прилади і системи; електронні та електричні інструменти; іграшки і спортивне приладдя, що мають електричні та/або електронні компоненти.

У пунктах роздільного збирання побутових відходів рекомендується використовувати за необхідності пакувальні матеріали та ящики з метою відділення відходів електричного та електронного обладнання, батарей та акумуляторів, що є у складі побутових відходів, один від одного до передачі на об'єкти оброблення таких відходів.

3.2.7 Управління відходами відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів (ВББА)

Відносини у сфері управління відходами батарей та акумуляторів регулюються Законом України «Про управління відходами», Національним переліком відходів, Порядком класифікації відходів та іншими нормативно-правовими актами України. До моменту набрання чинності спеціальним законодавством щодо розширеної відповідальності виробників відходів батарей та акумуляторів, управління зазначеними відходами здійснюється на загальних засадах управління небезпечними відходами у складі побутових відходів.

Фінансове забезпечення збирання, перевезення та оброблення відходів батарей та акумуляторів здійснюється із залученням механізмів розширеної відповідальності виробників (Організацій РВВ), а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством. Орган місцевого самоврядування сприяє розбудові інфраструктури приймання таких відходів шляхом надання дозволів на розміщення стаціонарних та мобільних пунктів роздільного збирання на об'єктах комунальної власності та благоустрою.

3.2.8 Управління медичними відходами (МВ)

Вимоги до організації управління медичними відходами визначаються «Державними санітарними нормами та правилами «Порядку управління медичними відходами, у тому числі вимогами щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів»» (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18.12.2024 р. № 1827 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів»»), а також іншими нормативно-правовими актами.

Система управління відходами в медичному закладі складається з таких етапів:

- 1) сортування відходів;
- 2) нейтралізація або дезактивація відходів (за потреби);
- 3) збирання відходів;
- 4) маркування відходів;

5) перенесення відходів у корпусні/міжкорпусні (накопичувальні) місця тимчасового зберігання в межах закладу (за потреби);

6) оброблення або знешкодження відходів (за потреби та в разі наявності ліцензії у закладу);

7) транспортування відходів до об'єктів оброблення відходів, окрім відходів категорії D, управління якими регулюється законодавством України щодо управління радіоактивними відходами і нормами радіаційної безпеки.

3.2.9 Управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився

У сфері управління знятими з експлуатації транспортними засобами в МПУВ не передбачені спеціальні заходи щодо створення додаткових об'єктів з приймання та розбирання знятих з експлуатації транспортних засобів.

Недостатня ефективність системи обліку знятих з експлуатації транспортних засобів ускладнює контроль за їхнім рухом та обробленням. За браком наявної інформації є небезпека у накопиченні неутилізованого транспортну.

Проводити дієву інформаційно-роз'яснювальну роботу серед населення та суб'єктів господарювання щодо впроваджуваної системи обліку знятих з експлуатації транспортних засобів, за їхнім рухом та обробленням.

3.2.10 Управління відходами, що біологічно розкладаються

Відходи зелених насаджень та харчові відходи можуть перероблятися аеробними (компостування в присутності кисню) методами. В результаті компостування в валках, критих траншеях або у спеціальних ємностях виробляється компост, який може потенційно використовуватися в садових і паркових господарствах, а також для ландшафтного будівництва.

Термін «компостування» означає біологічне розкладання відходів у контрольованих аеробних умовах. Відходи розкладаються на CO₂, воду та власне компост.

Процес компостування може бути організований різними засобами.

Крім компостування в валках на відкритих і закритих майданчиках можливе компостування в тунелях, бункерах та реакторах, що обертаються.

Органічна фракція побутових відходів має великий потенціал використання продукту компостування як вторинної сировини. Результатом компостування залежно від чистоти відходів може бути:

- компост, що використовується як добриво;
- технічний ґрунт або інший цінний ресурс для ізоляції відходів на полігонах, їхньої рекультивації та з іншою метою.

Доцільно надати основну увагу компостуванню відходів домогосподарств у місцях їхнього утворення та валковому компостуванню зелених та інших органічних відходів (наприклад, садових та паркових відходів).

Після будівництва компостних установок в рамках реалізації РПУВ планується запровадження централізованого компостування відходів зелених насаджень.

Згідно пункту 11.2.5 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» оброблення трупів домашніх та безпритульних тварин здійснюється шляхом кремації в печах. Ділянку для кремаційної печі слід розміщувати на території полігону побутових відходів, промислових та комунально-складських зонах населених пунктів.

3.2.11 Управління рослинними відходами сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревними відходами, біовідходами

Управління відходами сільського господарства рослинного походження здійснюється на загальних засадах управління відходами.

Наказом Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України від 27.07.2023 №489 «Про затвердження Правил компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках» (далі – Правила) до біовідходів відносять:

- змішані органічні відходи;
- скошена трава, листя, сіно, солома;
- рослинні відходи, квіти;
- деревна кора, деревина, обрізки дерев і кущів, відходи від оброблення деревини (тирса, стружка тощо), які не були оброблені хімічними речовинами;
- крупи, фрукти та фруктові соки, овочі, варення;
- листя чаю, гуща та зерна кави, харчові спеції;
- прострочені продукти харчування (продукти рослинного походження);
- харчові відходи (окремо зібрані біовідходи);
- корм для тварин;
- насіння, відходи від олійних культур (осад від миття, очищення, луцення, центрифугування тощо), ячменю, хмелю, які не були оброблені біологічними або хімічними реагентами;
- ціле та подрібнене зерно;
- підводні рослини, водорості;
- паперова та картонна упаковки для продуктів харчування та кормів для тварин.

Правил компостування визначають умови та вимоги до компостування та включають рекомендовані норми компосту для поліпшення якості ґрунтів та їх підживлення.

Для утворювачів відходів стаття 31 Закону України «Про управління відходами» визначає право самостійно шляхом компостування обробляти біовідходи на присадибних, дачних і садових ділянках.

Утворювачі біовідходів самостійно організовують їх компостування на присадибних, дачних і садових ділянках з метою отримання компосту та його використання для власних потреб або передають їх на пункти компостування.

Компостування можливо впровадити як на підприємствах, так і у приватних садибах. Це стосується в першу чергу відходів від зелених насаджень.

До заходів МПУВ необхідно включити сценарій компостування біовідходів, за яким пріоритетним є спосіб оброблення органічних відходів методом компостування на невеликих установках.

Щодо окремо зібраних харчових відходів з ресторанів, кафе, їдальнь закладів освіти та охорони здоров'я тощо, то у разі відсутності таких установок, бажано запровадити промислове компостування. При такому компостуванні вдається отримати компост високої якості з мінімальним вмістом домішок побутових відходів (наприклад, мікропластик).

Розташування площадки для компостування повинне забезпечити:

- зручний доступ до компосту при мінімальних переміщеннях і мінімальній кількості операцій з матеріалом, що компостується;
- тверду поверхню, придатну для утримання вантажних транспортних засобів у різних кліматичних умовах;
- правильно вибрані відстані від колодязів, водотоків і сусідніх будинків;
- мінімальний ризик забруднення підземних вод;
- вирівнювання ґрунту для утримання поверхневих стоків.

3.2.12 Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд

Вдосконалення системи управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд включає:

- забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення відходів (розміщення осаду стічних вод) [Порядок ведення реєстру місць видалення відходів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998 р. № 1216], з урахуванням вимог ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування»;

- повторне використання осадів стічних вод, склад яких відповідає нормативним вимогам [Порядок повторного використання очищених стічних вод та осаду за умови дотримання нормативів гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин, затверджений Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 12 грудня 2018 року № 341]

Для забезпечення повторного використання осадів стічних вод передбачається проведення аналізу їх складу щодо можливостей їх повторного використання у відповідності до вимог ДСТУ 7369:2013. Після чого розробляються рішення щодо повторного використання осадів стічних вод від комунальних очисних споруд, склад яких відповідає відповідним вимогам ДСТУ 7369:2013.

Повторне використання очищених стічних вод та осаду здійснюється відповідно до наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та

житлово-комунального господарства України від 12 грудня 2018 року №341 «Про затвердження Порядку повторного використання очищених стічних вод та осаду за умови дотримання нормативів гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин».

Осад стічних вод від комунальних очисних споруд зберігаються на спеціально призначених мулових майданчиках шляхом накопичення з подальшим вивезенням на місця захоронення або використовуються в якості добрива.

При створенні нових установок для очищення стічних вод повинна бути встановлена вимога, що оператори цього об'єкту повинні розробити план управління мулом на основі якості мулу, встановленого на етапі техніко-економічного обґрунтування.

При модернізації очисних споруд необхідно передбачити впровадження технологій сумісного аеробного компостування зневодненого мулу разом із подрібненими зеленими відходами (опале листя, гілки), що утворюються в ході догляду за об'єктами благоустрою громади. Це дозволить вилучити біовідходи з логістичного ланцюга вивезення на полігон та отримати технічний компост.

3.3. Інструменти забезпечення виконання МПУВ

У загальному вигляді інституційна структура управління відходами на регіональному рівні передбачає створення системи управління відходами на рівні кластерів. Така система охоплює територію певної кількості громад, а її створення і підтримання потребує узгодженості управлінських і технічних рішень. Організаційною основою діяльності в зазначеному форматі є законодавчо визначені принципи та форми співробітництва територіальних громад.

Особливості інституційної структури управління конкретними видами відходів визначаються чинним нормативно-правовим регулюванням, що визначає обов'язки та повноваження учасників системи.

Суб'єктами системи управління відходами є:

- утворювачі відходів (населення, організації, установи);
- суб'єкти, що надають послуги в сфері управління відходами;
- органи державної влади та місцевого самоврядування, що приймають управлінські рішення та виконують функції контролю у сфері управління відходами.

Для успішної реалізації Місцевого плану управління відходами Ужгородської територіальної громади необхідно застосувати комплекс організаційно-економічних інструментів, які сприятимуть досягненню стратегічних цілей та забезпечать відповідність ієрархії управління відходами. Ці інструменти охоплюють фінансові та економічні механізми, регуляторні та стимулюючі інструменти, а також інституційні та організаційні заходи, спрямовані на оптимізацію системи управління відходами громади.

3.4. Фінансово-економічне забезпечення управління відходами територіальної громади

Для забезпечення функціонування та розвитку системи управління відходами сфери відповідальності органом місцевого самоврядування Ужгородської міської ради передбачається фінансування в плановому періоді за такими напрямками:

- забезпечення громади об'єктами оброблення відходів;
- забезпечення населення можливості роздільного збирання відходів;
- забезпечення можливості здійснення збирання вторинної сировини;
- інституційне забезпечення функціонування системи управління відходами;
- інформаційно-просвітницькі заходи в сфері управління відходами.

3.5. План заходів МПУВ

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою на території Ужгородської громади, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги для поетапної реалізації планованих заходів.

План заходів МПУВ розроблено відповідно до вимог нормативно-правових актів з метою:

- забезпечення переходу до сучасного управління відходами для їх ефективного використання як ресурсів та сталого розвитку шляхом запобігання їх утворенню відповідно до державної політики у сфері управління відходами;
- здійснення заходів у сфері управління відходами без загрози здоров'ю людей та навколишньому природному середовищу шляхом зменшення негативних наслідків від утворення відходів та їх управління;
- забезпечення і підвищення ефективності використання вторинних ресурсів, що є вкрай важливим для переходу до циркулярної економіки та забезпечення довгострокової конкурентоздатності.

Основні завдання МПУВ передбачають конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної, регіональної та місцевої політики у сфері управління відходами.

4. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ

Система моніторингу та оцінки - це сукупність організаційних структур, процесів управління, стандартів, стратегій, планів, показників, інформаційних систем, звітності та зв'язків, що дозволяє національним та регіональним органам

влади, муніципалітетам та іншим установам ефективно виконувати свої функції з моніторингу та оцінки. Оцінка та моніторинг - це періодичне відстеження відповідних індикаторів, яке здійснюється з метою забезпечення своєчасної та належної реалізації Плану управління відходами.

Основна мета системи моніторингу та оцінки місцевого плану управління відходами – запропонувати стратегічний інструмент для підвищення ефективності реалізації МПУВ шляхом підвищення актуальності, ефективності, доцільності, сталості та його впливу.

На основі узагальнених даних моніторингу щорічно готується Звіт з моніторингу, результати якого використовуються для коригування чи оновлення МПУВ, планування діяльності, прийняття рішень тощо.

Індикатори виконання заходів МПУВ наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Індикатори виконання заходів Місцевого плану управління відходами Ужгородської міської територіальної громади

Найменування показника	Одиниці	Періодичність
обсяг відходів, що утворюються	тис. т / тис. м ³	щорічно
обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т	щорічно
обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т	щорічно
обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отриманням енергії)	тис. т	щорічно
обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т	щорічно
обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т	щорічно
охоплення населення послугами з управління побутовими відходами; охоплення населення роздільним збиранням побутових відходів	відсоток	щорічно
кількість пунктів роздільного збирання побутових відходів (окремо стаціонарних та мобільних)	одиниць	щорічно

Кількість індикаторів може бути розширено шляхом включення до моніторингу додаткових показників відповідно до запитів або умов реалізації МПУВ.

5. ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) здійснюється в обсягах, за змістом та структурою визначених статтею 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Місцевий план управління відходами є документом державного планування, тому у порядку погодження та затвердження процедура стратегічної

екологічної оцінки є обов'язковою. Звіт про СЕО складається до затвердження документа державного планування.

Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування (стаття 3 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»).

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється за наступними етапами:

- 1) визначення обсягу СЕО;
- 2) складання звіту про СЕО;
- 3) проведення громадського обговорення та консультацій у передбаченому законом порядку;
- 4) врахування у звіті про СЕО результатів громадського обговорення та консультацій;
- 5) інформування про затвердження документа державного планування;
- 6) моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля та для здоров'я населення.

На виконання ст. 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» для визначення обсягу досліджень, методів екологічної оцінки, рівня деталізації інформації, що має бути включена до Звіту про стратегічну екологічну оцінку, Департаментом міської інфраструктури Ужгородської міської ради було відкрито справу в Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки стосовно ДДП «Місцевий план управління відходами Ужгородської міської територіальної громади». Реєстраційний номер справи - № 12-12-18649-25.

Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та повідомлення про її оприлюднення в порядку, передбаченому частиною четвертою ст. 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», оприлюднено Департаментом міської інфраструктури на дошці оголошень у фое Ужгородської міської ради та розміщено в Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки від 12.12.2025 р. До заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки у строк, що не перевищує 10 днів з дня внесення до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки надійшли пропозиції від заступника директора Департаменту охорони здоров'я Закарпатської ОДА від 19.12.2025 р. № 95/06-3/6 та директора Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА від 19.12.2025 р. №02.01-04/1488 щодо розгляду заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки до документа державного планування. Проект ДДП, звіт про СЕО та повідомлення про оприлюднення зазначених документів, з метою проведення консультацій з органами, зазначеними у статтях 6-8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» було внесено до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки. Зазначені документи оприлюднено в порядку, передбаченому частиною четвертою ст. 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Проект МПУВ пройшов процедуру громадського обговорення та консультацій з уповноваженими органами виконавчої влади, що реалізують політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та у сфері охорони здоров'я щодо стратегічної екологічної оцінки. До Проекту ДДП та звіту про СЕО, в процесі

консультацій з уповноваженими органами, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, через Єдиний реєстр стратегічної екологічної оцінки надійшли:

- лист Міндовкілля України від 15.06.2026 р. № 6102-08/55336-06;

- лист Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської обласної військової адміністрації від 27.05.2026 р. № 01-08/795.

За результатами громадського обговорення та консультацій сформовано консультативні довідки, які є публічною інформацією та оприлюднені в порядку передбаченому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

З цією метою МПУВ та Звіт про СЕО оприлюднено на офіційному веб-сайті та подано в Єдиний реєстр СЕО. У довідках відображено інформацію, яким чином у документі державного планування та звіті про СЕО враховані подані зауваження та пропозиції або обгрунтоване їх відхилення, а також обгрунтування щодо надання документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження.

У МПУВ обов'язково враховуються звіт про СЕО, результати обговорення та консультацій, проведених у встановленому законом порядку.

**ЗВІТ
СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ
МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ
ВІДХОДАМИ УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

Реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі № 12-12-18649-25

УЖГОРОД

2026

Зміст

1. ВСТУП. ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	3
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	3
2.1. Атмосферне повітря.....	5
2.2. Водні ресурси	5
2.3. Ґрунти та надра.....	6
2.4. Флора, фауна та біорізноманіття	6
2.5. Клімат	6
2.6. Ландшафт та об'єкти культурної спадщини.....	7
2.7. Матеріальні активи	7
2.8. Здоров'я населення	7
2.9. Прогнозовані зміни поточного стану довкілля, якщо МПУВ НЕ буде затверджено (інерційний сценарій «Нульова альтернатива»):	7
3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ	8
4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ.....	9
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	10
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ	13
6.1. Атмосферне повітря.....	13

6.2. Кліматичні зміни	14
6.3. Водні ресурси	14
6.4. Відходи	14
6.5. Земельні ресурси	14
6.6. Об'єкти природно-заповідного фонду, екомережа та біорізноманіття	15
6.7. Рекреаційні зони та культурна спадщина	15
6.8. Здоров'я населення	15
6.9. Екологічне управління та моніторинг	15
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	16
8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)	18
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	22
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)	23
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-11 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ	23
ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА	25

1. ВСТУП. ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Місцевий план управління відходами (далі – МПУВ) Ужгородської міської територіальної громади є середньостроковим документом державного планування (ДДП) місцевого рівня. Документ визначає комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, спрямованих на забезпечення сталого управління відходами в межах громади, запобігання їх утворенню, розширення повторного використання, розвиток роздільного збирання, переробки, а також мінімізацію захоронення відходів екологічно безпечним способом.

Основні цілі МПУВ:

- Запобігання утворенню відходів та стимулювання їх повторного використання;
- Розширення мережі роздільного збирання відходів (органіка, полімери, скло, папір, метал);
- Будівництво та експлуатація сучасних об'єктів оброблення, сортування та відновлення відходів;
- Мінімізація обсягів видалення (захоронення) відходів на полігонах.

МПУВ розроблено на підставі Закону України «Про управління відходами» та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Документ інтегрує цілі та повністю відповідає положенням таких стратегічних документів вищого рівня:

- «Національний план управління відходами до 2033 року», затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 р. № 1353-р;
- «Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 р. № 820-р;
- «Регіональний план управління відходами Закарпатської області до 2034» затверджений розпорядженням голови обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації від 23 червня 2025 № 424;
- «Стратегія розвитку Ужгородської міської територіальної громади до 2030 року», затверджена рішенням міської ради від 28.03.2024 р. № 1686.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Ужгородська МТГ розташована у передгір'ї Карпат. Через неї протікає ріка Уж. Найстаріша частина міста розташована на правому березі, а молодша – на лівому березі. Протяжність з півночі на південь – 12 км, зі сходу на захід – 5 км. Найвища точка міста – гора "Цигера" (260 м над рівнем моря), а найнижча (120 метрів) - в районі залізничного вокзалу.

У геоструктурному відношенні територія міста розташована в межах західної частини Закарпатського внутрішнього прогину, на межі Чоп-Мукачівської впадини та Вигорлат-Гутинського гірського пасма. Північна частина представлена гірським пасмом складеним туфогенноосадовими породами великої потужності (до 600 м). Дані породи перекриті глинами і суглинками четвертинного віку. Відклади гутинської свити представлені кристалічними породами, та частково глинами. Потужність останніх від метрів до декількох десятків метрів. Найбільша потужність спостерігається в північно-східній частині міста.

Ґрунтовий покрив характеризується відносною однорідністю, що зумовлено обмеженими розмірами території та її геоморфологічними особливостями. У північній частині міста представлений дерново-буроземними глеюватими слабо змитими легкосуглинковими ґрунтами та їх відмінами. У південній частині переважають дернові глибокі не оглеєні і глеюваті легкосуглинкові ґрунти та їх відміни. Найбільший вміст гумусу (3 %) у ґрунтах південних околиць міста, найменший (0,52 %) – в ґрунтах східної частини.

Клімат території помірно-континентальний з теплим літом і помірно-м'якою зимою. З півдня у місто вільно проникає тепле повітря. Гірський масив Карпат захищає місто від холодних північних вітрів подовжуючи тривалість теплового періоду року. Середньорічна температура повітря у місті становить 9,6°C. Найтеплішим місяцем року є липень (20,5°), найхолоднішим – січень (-2,8°C). Поєднання природних чинників та мікрокліматичних особливостей роблять м. Ужгород одним з найтепліших та найбільш сонячних місць Закарпаття (сонячне сяяння складає 1926 годин/рік). Багато сонячних днів відсутність сильних морозів, рівномірні опади створюють сприятливі умови для проживання.

Відповідно схеми "Гідрологічного районування України", місто Ужгород знаходиться в межах Тисо-Латорицької області значної водності. Гідрографічна мережа представлена головною водною артерією, середньою річкою Уж яка бере початок на Ужоцькому перевалі і впадає в р. Лаборець на території Словаччини.

Максимум підйому рівня води спостерігається в холодний період року. Висота 1,5-2,0 метра, у багатоводні роки 2,5-3,0 метри. Інтенсивність підйому рівня може досягати 2,2-3,0 м/добу. В теплий період року спостерігаються численні дощові паводки, тривалість яких в нижній течії складає 5-17 днів. Максимальні витрати дощових повеней теплового періоду значно нижчі максимальних витрат змішаних повеней холодного періоду року. Льодостав нестійкий, окремі ділянки річки замерзають протягом всієї зими. В теплі зими льодоставу не буває. В суворі зими річка покривається льодовим покривом. Весняний льодохід продовжується від 1 до 8 днів, іноді до двох тижнів. Повені, що спостерігаються в басейні річки формуються в будьякий час року і можуть бути зливого, снігового або дощового походження.

В місті також знаходяться стоячі водойми штучного походження – Блакитне озеро на Радванському андезито-базальтовому кар'єрі, Чорні озера поблизу Ужгородського аеропорту та Озеро в центрі парку Перемоги у кварталі висотної житлової забудови міста.

Природно-заповідний фонд в громаді є складовою екологічної мережі і складає 161 га (4,7% від площі міста). З північного заходу місто оточує лісовий масив.

Територія м. Ужгорода відноситься до сейсмічно активних зон, про що свідчать Карти загального сейсмічного районування території України згідно ДБН В.1.1-12:2014 «Будівництво в сейсмічних районах України», де відображені рівні сейсмічності.

За даними моніторингу, стан атмосферного повітря, ґрунтів та поверхневих вод басейну річки Уж у межах громади є переважно задовільним. Проте відсутність комплексної системи переробки та роздільного збирання відходів створює постійне антропогенне навантаження на земельні ресурси та підвищує ризики інфільтрації шкідливих речовин у підземні водоносні горизонти. Показники здоров'я населення відповідають середньообласним значенням, але фіксується ризик зростання захворюваності у разі погіршення санітарно-епідемічної ситуації.

Стан та якість довкілля прогнозується на теперішньому рівні з динамікою покращення та підвищення рівня життя населення з одночасним зменшенням існуючих факторів впливу (надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти).

2.1. Атмосферне повітря

Концентрації діоксиду азоту, оксиду вуглецю та пилу в зонах планувальних обмежень наразі перебувають у межах ГДК.

Спостереження за якісним складом атмосферного повітря в м. Ужгород в 2023 році проводився Закарпатським обласним центром з гідрометеорології на 2-ох стаціонарних постах спостереження. Пости спостереження за забрудненням атмосферного повітря в м. Ужгород розташовані:

- ПСЗ № 1 — в адміністративно — житловому районі міста, пр. Свободи, 2;
- ПСЗ № 2 — в промисловому районі, вул. Паризької Комуни, 2.

Аналіз матеріалів спостережень за вмістом забруднювальних речовин в атмосферному повітрі протягом року показує, що пріоритетними забруднювачами атмосферного повітря міста Ужгорода в 2023 році залишаються формальдегід, діоксид азоту, пил, оксид азоту (II) та оксид вуглецю (II). Індекс забруднення атмосферного повітря 5 пріоритетними забруднювальними речовинами склав 5,68 (в 2022 році – 4,92), в тому числі: індекс забруднення формальдегідом – 2,84, діоксидом азоту – 1,40, пилом – 0,60, оксидом азоту – 0,51 та оксидом вуглецю – 0,33. ВЗ (високе забруднення) – перевищення однією або кількома забруднювальними речовинами значення 5 ГДКм.р., або ЕВЗ (екстремально високе забруднення) – перевищення однією або кількома забруднювальними речовинами значення 10 ГДКм.р., навколишнього природного середовища у звітному році не спостерігалось.

2.2. Водні ресурси

Басейн р. Уж має стабільні гідрохімічні показники, проте підземні води чутливі до техногенного впливу.

Основні заходи, що покращать ситуацію в галузі:

- будівництво очисних споруд для стічних вод житлово-комунального сектору;
- реконструкція діючих очисних споруд стічних вод житлово-комунального сектору;
- будівництво каналізаційних споруд і мереж;
- реконструкція діючих каналізаційних споруд і мереж;
- виконання робіт з благоустрою прилеглих до водоймищ територій;
- заборона будівництва житлових та громадських споруд без попереднього вирішення питань інженерного забезпечення (водопостачання та водовідведення з очисткою стічних вод). Вирішення проблеми очистки стічних вод та припинення забруднення водних об'єктів можливо при достатній фінансовій підтримці існуючих природоохоронних програм.

2.3. Ґрунти та надра

Перебувають у стабільному стані; геоморфологічна структура надр стійка до поверхневих інженерних навантажень.

Основними вимогами щодо охорони надр є:

- додержання встановленого порядку надання надр у користування і недопустимості самовільного використання надрами;
- забезпечення повного і комплексного вивчення надр;
- найбільш повне вилучення із надр і раціональне використання запасів основних та разом із ними супутніх корисних копалин;
- недопущення шкідливого впливу на ведення робіт, пов'язаних з використанням надр та необґрунтовані втрати корисних копалин;
- попередження шкідливого впливу при веденні робіт, пов'язаних з використанням надр які знаходяться на консервації гірничих виробок, бурових свердловин і підземних споруд, або на збереження експлуатованих;
- охорона родовищ корисних копалин від затоплення, обводнення, пожеж та інших факторів, які знижують якість корисних копалин і промислову цінність родовища або ускладнюють його розробку;
- проведення робіт по видобуванню корисних копалин в межах наданого гірничого та земельного відводів.

2.4. Флора, фауна та біорізноманіття

Представлені переважно синантропними видами та урбанізованими екосистемами, які мають низьку чутливість до інфраструктурних змін.

2.5. Клімат

Характеризується помірно-континентальними параметрами, що сприяє розсіюванню можливих локальних емісій.

Температура в січні —3,1°C; в липні +20,1 °C; 770 мм опадів.

2.6. Ландшафт та об'єкти культурної спадщини

Проектовані об'єкти розміщуються поза межами історичного ареалу м. Ужгород, вплив на архітектурну спадщину відсутній.

2.7. Матеріальні активи

Стан комунальних інфраструктурних мереж оцінюється як задовільний, реалізація МПУВ підвищить їх капіталізацію.

2.8. Здоров'я населення

З огляду на те, що м. Ужгород – адміністративний центр Закарпатської області, надання послуг у сфері охорони здоров'я в Ужгородській громаді забезпечує відмінно диверсифікована мережа закладів охорони здоров'я.

В Ужгородській громаді станом на кінець квітня 2023 року було укладено 134081 декларація про вибір лікаря ПМД у закладах м. Ужгород (при населенні громади 115,4 тис. осіб) (рис. 1.11), в т. ч. із лікарями закладів охорони здоров'я.

Кількість укладених декларацій про вибір лікаря первинної медичної допомоги перевищує чисельність населення громади на 16%. Відтак можна зробити висновок, що розташовані на території Ужгородської громади заклади охорони здоров'я надають медичні послуги не лише мешканцям Ужгородської громади, але й жителям сусідніх громад, а також внутрішньо переміщеним особам, які перебувають у громаді.

2.9. Прогнозовані зміни поточного стану довкілля, якщо МПУВ НЕ буде затверджено (інерційний сценарій «Нульова альтернатива»):

У випадку відмови від реалізації МПУВ буде припинено поступальний рух у напрямку сталого розвитку та підвищення рівня екологічної безпеки навколишнього природного середовища, умов життєдіяльності та здоров'я населення. Розлад у функціонуванні системи управління відходами в місті неминуче призведе до їх неконтрольованого накопичення та, як наслідок, зростання забруднення всіх компонентів довкілля, погіршення умов життєдіяльності та стану здоров'я населення.

- Атмосферне повітря: Збільшення емісії парникових газів (насамперед метану) та неконтрольованих викидів забруднюючих речовин через процеси гниття відходів на місцях видалення;
- Водні ресурси та ґрунти: Неконтрольоване утворення та просочування фільтрату в підземні та поверхневі водні об'єкти, накопичення важких металів у ґрунтах;
- Здоров'я населення: Погіршення умов життєдіяльності, ризик спалахів інфекційних захворювань та підвищення токсикологічного навантаження на мешканців прилеглих до місць видалення відходів територій;

У випадку неприйняття РПУВ слід очікувати продовження виявлених тенденцій змін стану довкілля та здоров'я населення, погіршення якісних характеристик системи управління відходами. В зону ризику потрапляють параметри атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, ґрунтів на територіях, прилеглих до існуючих об'єктів зберігання та захоронення відходів. Погіршення цих параметрів кумулятивно вплине на стан захворюваності населення, що проживає на територіях, які зазнають техногенного навантаження.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Загальний стан навколишнього природного середовища та здоров'я населення при реалізації МПУВ не зазнають негативного впливу. Стан та якість довкілля прогнозується на теперішньому рівні з динамікою покращення та підвищення рівня життя населення з одночасним зменшенням існуючих факторів впливу (надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти)

Впливу проекрованої інфраструктури управління відходами (сортувальні станції, майданчики оброблення, контейнерні майданчики) ймовірно зазнають промислові, комунально-складські зони та прилеглі до них житлові масиви Ужгородської ТГ.

В межах Плану визначені завдання, що першочергово стосуються територій та об'єктів з найбільш загрозливими екологічними характеристиками у сфері управління відходами внаслідок забруднення атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, ґрунтів, знищення зелених насаджень, лісів та негативного впливу на стан здоров'я населення.

Планом передбачається рекультивація МВВ що сукупно зменшить негативне навантаження на екологічний стан цих територій. Одночасне створення нових регіональних полігонів ПВ дозволить скористатися перевагами масштабів виробництва і зменшить питомий вплив на стан довкілля.

Значний тиск на екологічний баланс поверхневих вод міста чинять підприємства житлово-комунального господарства. З огляду на це, заходи Плану, які реалізуються у сфері модернізації, реконструкції та будівництва сучасних мереж водовідведення, вимагають підвищеної уваги, а території їх реалізації -розглядаються зонами зі значним техногенним навантаженням на навколишнє природне середовище.

Місто має об'єкти природно-заповідного фонду, підтримання та збереження яких є передумовою гармонійного розвитку території та забезпечення здоров'я населення області, тому при реалізації заходів Плану обов'язковою умовою є розміщення об'єктів інфраструктури управління відходами поза межами таких територій.

Оскільки МПУВ в основному спрямований на створення комплексної системи управління відходами різних видів і має обмежити їх негативний вплив на довкілля і здоров'я населення, від виконання заходів плану можна очікувати позитивні результати на всій території міста, а це є важливим індикатором розвитку громади та підвищення рівня здоров'я та життя населення.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Екологічна безпека навколишнього природного середовища має важливий вплив на здоров'я та благополуччя людини. Екологічні фактори вносять свій вклад в статистику захворюваності та смертності населення. Вплив екологічної ситуації (наряду з генетичними факторами та способом життя) є основоположним фактором, що визначає стан здоров'я населення.

Прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних факторів досить складно (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки вплив на здоров'я часто неспецифічний і носить опосередкований характер, до того ж можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з кількома факторами впливу.

Виділити внесок об'єктів інфраструктури управління відходами у вплив на здоров'я населення на фоні безлічі інших факторів і кумулятивних ефектів є непростим завданням. Тому достатньо виявити екологічні проблеми та можливі ризики для навколишнього природного середовища та здоров'я населення, пов'язані з реалізацією МПУВ.

Заходи МПУВ, посилені фінансовою підтримкою, мають забезпечити поступове подолання ключових екологічних проблем у сфері управління відходами громади, в тому числі пов'язаних з ризиками впливу на здоров'я населення, серед яких:

1) розрив між прогресуючим накопиченням відходів і заходами, спрямованими на запобігання їх утворенню, розширення утилізації, знешкодження та видалення

Для Ужгородської територіальної громади характерна тенденція до зростання обсягів утворення ПВ, зміни їх морфологічного складу на фоні несформованої інфраструктури управління ними, що знаходить свій прояв у швидкому збільшенні обсягів накопичення ПВ;

2) відсутність інфраструктури вилучення та перероблення відходів

В місті відсутня цілісна система роздільного збору ПВ, вилучення ресурсоцінних компонентів.

Сфера управління ПВ не забезпечена об'єктами управління великогабаритними побутовими відходами, з ремонтними побутовими відходами, відходами електричного та електронного обладнання, які мають

потенціал щодо повторного використання; відсутність інфраструктури вилучення та зберігання небезпечних відходів;

В результаті життєдіяльності населення утворюються відходи, які містять небезпечні складові, зокрема відпрацьовані люмінесцентні та енергозберігаючі лампи, відпрацьовані хімічні джерела струму, зіпсована електронна техніка та електричне обладнання, відходи автотранспорту тощо. Вказані групи відходів в основному не вилучаються, а вивозяться на полігони та сміттєзвалища за унітарною схемою видалення. При цьому на даному етапі, неможливо оцінити їх обсяги та наслідки для довкілля.

Окреслені екологічні проблеми у сфері управління відходами формують значні ризики для здоров'я населення Ужгородської територіальної громади, а саме тенденції до нарощення обсягів утворення відходів за відсутності інфраструктури їх вилучення та перероблення і, як наслідок, безконтрольне управління ними призводять до ризику виникнення проблем санітарно-екологічного характеру, а також до захащення довкілля, погіршення естетичного вигляду території громади.

Відтермінування вирішення цих проблем посилює негативні тенденції щодо захворюваності та смертності населення громади, знизить якість та комфортність проживання на території громади.

Для поліпшення ситуації в сфері управління відходами та вирішення екологічних проблем та пов'язаних з ними ризиків необхідний комплекс заходів, спрямованих на зменшення забруднень та впливу на здоров'я населення, а також соціально-економічних заходів, спрямованих на підвищення якості життя.

МПУВ спрямований на створення та розвиток комплексної системи управління відходами, тому результатом його впровадження можна очікувати покращення стану навколишнього природного середовища та здоров'я населення, що призведе до створення більш сприятливих умов для життєдіяльності людини

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Ужгородська міська ТГ та її представницький орган місцевого самоврядування (ОМС) – Ужгородська міська рада, для якої базовими нормативно-правовими актами (НПА) функціонування є Конституція України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» і вся система чинних НПА України, що регламентує права, обов'язки та питання життєдіяльності базових місцевих рад, їх посадових осіб і ТГ загалом – водночас тим самим взяли на себе також і усі «зобов'язання у сфері охорони довкілля, у т.ч. пов'язані із

запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються проєкту МПУВ.

На національному рівні зобов'язання України в сфері управління відходами закріплені Національним планом управління відходами, затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 р. № 1353-р, Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820.

Крім того, МПУВ розроблено на основі принципів управління відходами, що закріплені на рівні європейського законодавства, зокрема:

- принцип запобігання та превентивних дій;
- принципи самодостатності та наближеності;
- принцип мінімальної достатності;
- принципи прогнозованості та планомірності;
- принцип сталості, гармонізації технічних можливостей, економічної ефективності, соціальних гарантій та екологічної рівноваги;
- принцип врахування загальних наслідків для довкілля, здоров'я людини, економіки та соціуму.
- урахування діючих в Україні екологічних зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі, пов'язаних із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, здійснюються в Плані шляхом:
  - забезпечення пріоритетності вимог екологічної безпеки, обов'язковості дотримання екологічних стандартів та нормативів;
  - виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;
  - формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення;
  - забезпечення реалізації заходів, пов'язаних зі збереженням та поліпшенням стану поверхневих та підземних водних ресурсів, земельних ресурсів, у тому числі ПЗФ.

Заходи МПУВ мають узгоджуватись з основними цілями державної екологічної політики України. Основним нормативно-правовим документом, що визначає засади екологічної політики в Україні, є Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

План відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному рівні, враховує їх та пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання. Аналіз відповідності МПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики України наведеним у таблиці 1.

Аналіз відповідності напрямів МПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики України

Напрями МПУВ	Стратегічні цілі Державної екологічної політики України				
	1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління
1. Інституційна структура регіональної системи управління відходами	+	+	+	+	+
2. Управління побутовими відходами	+	+	+	+	+
3. Управління промисловими відходами	+	+	+	+	+
4. Управління відходами будівництва та знесення	+	+	+	+	+
5. Управління медичними відходами	+	+	+	+	+
6. Управління небезпечними відходами	+	+	+	+	+
План загалом	+	+	+	+	+

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО-ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Очікуваними наслідками реалізації МПУВ є зниження навантаження на довкілля, пов'язане з утворенням відходів та управління ними. При цьому реалізація заходів зі створення об'єктів інфраструктури управління відходами, модернізації таких об'єктів, а також експлуатація об'єктів управління відходами будуть супроводжуватися додатковими факторами впливу на довкілля.

Проект документа державного планування не містить кількісних та якісних характеристик об'єктів інфраструктури, що пропонуються. У зв'язку з цим опис вторинних кумулятивних, синергічних, коротко-середньо-та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності -50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків, може бути обрахованим на стадії розроблення регіонального плану управління відходами.

Реалізація заходів передбачених МПУВ може супроводжуватись появою прямих та опосередкованих наслідків, як для окремих компонентів довкілля, так і сукупним впливом на природні процеси та комплекси. Значного негативного впливу під час планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Ймовірними наслідками для елементів довкілля та здоров'я населення є:

6.1. Атмосферне повітря

Від реалізації завдань та заходів МПУВ не передбачається суттєвого негативного впливу на атмосферне повітря.

Реалізація окремих заходів МПУВ буде призводити до збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, окремих -до зменшення.

Створення додаткових об'єктів інфраструктури і поява нових джерел викидів не буде призводити до викидів, що перевищують нормативно допустимі величини.

Розвиток системи збирання та перевезення побутових відходів, збільшення автопарку сміттєвозів призведе до збільшення викидів. При цьому кількість сміттєвозів та режим їх руху за маршрутами збирання побутових відходів не буде суттєво впливати на загальні обсяги викидів від автотранспорту. Використання сучасних сміттєвозів забезпечить дотримання вимог законодавства щодо параметрів викидів від автотранспорту, а створення пунктів роздільного збирання побутових відходів зменшить викиди в атмосферне повітря від сміттєвозів.

Реалізація окремих заходів МПУВ буде супроводжуватися зменшенням обсягів викидів та поліпшенням якості атмосферного повітря, зокрема:

- створення пунктів роздільного збирання побутових відходів;

- розбудова інфраструктури управління побутовими відходами, зокрема сортувально-перевантажувальних об'єктів, об'єктів механіко-біологічного оброблення та об'єктів використання відновлюваного палива з відходів;
- зменшення обсягів захоронення біовідходів;
- забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення відходів.

6.2. Кліматичні зміни

Очікується загальний позитивний вплив реалізації МПУВ на запобігання кліматичним змінам через зниження викидів парникових газів при реалізації заходів з біологічного оброблення відходів, у тому числі з використанням їх енергетичного потенціалу.

Реалізація окремих заходів МПУВ буде супроводжуватися додатковими викидами парникових газів, але їх кількість буде нівельованою за рахунок позитивних ефектів інших заходів.

6.3. Водні ресурси

Позитивний вплив реалізації заходів МПУВ на водні ресурси буде полягати у зниженні забруднення поверхневих та підземних вод за рахунок забезпечення екологічно безпечного функціонування діючих МВВ, очищення та реабілітації земельних ділянок, забруднених непридатними до застосування хімічних засобів захисту рослин.

6.4. Відходи

План передбачає виконання заходів, реалізація яких призведе до раціональнішого управління відходами та зниження їх негативного впливу на довкілля і здоров'я населення.

Основні позитивні наслідки, які очікуються від реалізації заходів МПУВ полягають у зниженні навантаження на довкілля, пов'язаного з утворенням відходів, а також усіма операціями управління ними.

Кількісні наслідки реалізації МПУВ закріплені у вигляді відповідних цільових показників, що узгоджені з цільовими показниками національного рівня та враховують місцеві особливості.

6.5. Земельні ресурси

Реалізація МПУВ не призведе до підсилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або в характеристиках рельєфу, появи таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Зміни в структурі земельного фонду будуть пов'язані зі створенням об'єктів інфраструктури управління відходами, закриттям і рекультивацією полігонів та звалищ. Дотримання вимог щодо розміщення та функціонування запланованих

об'єктів дозволить мінімізувати їх негативний вплив на земельні ресурси Закарпатської області.

6.6. Об'єкти природно-заповідного фонду, екомережа та біорізноманіття

МПУВ не передбачає реалізацію заходів, що можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття, існуючі об'єкти природно-заповідного фонду та екомережу області. Реалізація запропонованих Планом заходів сприятиме раціональному використанню природних ресурсів міста, збереженню цінних природних комплексів та ландшафтів, біологічного різноманіття, у тому числі природно-заповідного фонду.

6.7. Рекреаційні зони та культурна спадщина

Очікується, що реалізація МПУВ призведе до загального поліпшення стану довкілля, його рекреаційних можливостей та естетичних показників об'єктів довкілля через ліквідацію несанкціонованих звалищ, забезпечення населення якісними та доступними послугами у сфері управління відходами, ліквідації та/або приведення у відповідність до екологічних вимог інших місць зберігання або видалення відходів.

6.8. Здоров'я населення

МПУВ не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на добробут і здоров'я населення.

Очікується, що реалізація Плану буде мати лише опосередкований вплив на здоров'я населення через прямі впливи на складові довкілля, поліпшення яких має призвести до зниження рівня захворюваності населення області та покращення умов його життєдіяльності.

Прогнозується, що реалізація МПУВ забезпечить населення якісними та доступними послугам у сфері управління побутовими відходами.

6.9. Екологічне управління та моніторинг

МПУВ включає напрям діяльності, спрямований на створення та розвиток інституційної структури регіональної системи управління відходами, у т.ч. зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами та вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами. МПУВ включає діяльність спрямовану на підсилення екологічного управління на рівні усіх ключових учасників: органів державного управління, місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та населення.

Отже, ймовірність того, що реалізація МПУВ призведе до таких можливих наслідків, які в сукупності матимуть кумулятивний чи синергійний негативний вплив на довкілля або здоров'я людей, відсутня.

У разі реалізації заходів МПУВ можна очікувати позитивного кумулятивного і синергійного ефектів покращення стану довкілля та здоров'я населення у

середньо-і довгостроковій перспективі. Довгострокові наслідки від реалізації МПУВ пов'язані з удосконаленням системи управління відходами, створенням нових або реконструкцією існуючих об'єктів управління відходами, що не відповідають вимогам санітарної та екологічної безпеки, припиненням функціонування об'єктів, що не відповідають діючим нормам. Довгострокові наслідки проявляються через покращення якості компонентів довкілля та умов життєдіяльності населення Ужгородської територіальної громади.

Паралельна реалізація заходів напрямів 1 (Створення та розвиток інституційної структури регіональної системи управління відходами), 2 (Управління побутовими відходами), 5 (Управління медичними відходами) і 6 (Управління небезпечними відходами) дозволить отримати підсилення позитивного ефекту, спрямованого на зменшення обсягів захоронення побутових відходів, усунення ризиків забруднення довкілля медичними та небезпечними відходами, збереження природно-заповідних територій області.

Комплексна реалізація усіх передбачених Планом заходів дозволить агреговано досягти покращення стану довкілля Закарпатської області, а їх поетапне узгоджене виконання -забезпечити нагромадження позитивних ефектів при переході від коротко-до довгострокового періоду.

Послідовна узгоджена реалізація заходів МПУВ, спрямованих на охоплення всієї території громади роздільним збиранням відходів, із заходами зі створення відповідного комплексу управління відходами створить ефект у формі скорочення обсягів захоронення відходів, підвищення рівня видалення ресурсоцінних компонентів, повного видалення небезпечних відходів зі складу ПВ. Комплексна реалізація усіх передбачених МПУВ заходів дозволить агреговано досягти покращення стану довкілля, а їх поетапне узгоджене виконання –забезпечити нагромадження позитивних ефектів при переході від коротко-до довгострокового періоду.

Тобто, реалізація МПУВ сприятиме покращенню екологічної ситуації на території Ужгородської територіальної громади.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на державному, регіональному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього природного середовища та здоров'я населення, що можуть виявлятися в процесі впровадження заходів запланованих МПУВ. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє природне середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження ДДП. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення МПУВ і рекомендацій що виникли в результаті виконання

СЕО. Реалізація МПУВ потребує виконання великої кількості заходів виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища Ужгородської територіальної громади. Найбільш позитивними для довкілля та здоров'я населення мають стати заходи, пов'язані з поліпшенням екологічної ситуації на території громади.

Заплановані наступні природоохоронні заходи, що направлені на запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання ДДП:

- удосконалення системи управління відходами на інноваційних засадах;
- створення сучасної інфраструктури у сфері управління відходами, запровадження новітніх технологій, зменшення обсягів їх захоронення;
- покращення інфраструктури збирання та оброблення відходів, що передбачає залучення інвестицій;
- налагодження системи роздільного збирання побутових відходів, розбудові інфраструктури для збирання, перевезення та оброблення відходів;
- проведення рекультивації місць видалення відходів;
- виокремлення ресурсоцінних відходів, яка може бути використана повторно або направлена на рециклінг;
- зменшення обсягів утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління ними у процесі промислового виробництва;
- збирання та компостування біовідходів - зменшення відходів, що біологічно розкладаються, упровадження домашнього компостування відповідно до правил компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках;
- додержання суб'єктами господарювання правил експлуатації об'єктів оброблення та видалення відходів, вимог санітарного та природоохоронного законодавства щодо забезпечення унеможливлення їх негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення;
- система моніторингу, заходи екологічної безпеки мають бути спрямовані на захист нормального стану повітря, ґрунту та підземних вод.

На всіх етапах реалізації МПУВ передбачені рішення будуть здійснюватися у відповідності до норм і правил охорони довкілля і вимог екологічної безпеки, в тому числі згідно з вимогами Водного кодексу України, Законів України «Про охорону земель», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України».

Під час створення інфраструктури управління відходами повинні вирішуватися наступні питання:

- забезпечення працюючих на об'єктах управління відходами при їх експлуатації доброякісною питною водою, що відповідає вимогам ДСанПіНу 2.2.4-171-10, а також технічною для санітарної обробки обладнання, змінних контейнерів, поливу території;
- визначення джерел питного та технічного водопостачання на об'єктах з оброблення відходів з організацією зон санітарної охорони з огороженням та охороною зон суворого каналізування побутових приміщень на об'єктах зі

оброблення побутових відходів з забезпеченням очистки стічних вод та скидом очищених стоків у відкрите водоймище;

- забезпечення теплопостачання побутових приміщень на об'єктах управління відходами з мінімальними викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

- облаштування стоянок для тимчасового відстою сміттєвозів, службового автотранспорту;

- відведення зливових вод з території стоянок сміттєвозів;

- визначення умов поводження з відходами від відновлення, у т.ч. спалювання, відходів;

- вирішення питань управління ресурсоцінними відходами (роздільний збір, відновлення або вивезення за межі області), токсичними промисловими, враховуючи люмінесцентні ртутні лампи та ртуть з медичних приладів.

У перехідний період (до моменту введення в експлуатацію нового регіонального об'єкта оброблення/захоронення відходів поблизу с. Ірлява Середнянської ТГ та отримання ним відповідних ліцензій і дозволів) забезпечення безперебійного функціонування системи управління побутовими відходами Ужгородської МТГ планується здійснювати шляхом використання існуючого об'єкта видалення відходів (полігону) у с. Барвінок Баранинської сільської ТГ.

Експлуатація та використання зазначеного полігону планується здійснювати виключно на підставі відповідних цивільно-правових угод та/або договорів про співробітництво територіальних громад, укладених відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад», із обов'язковим виконанням Плану приведення місця видалення відходів у відповідність до вимог законодавства (розробленого згідно з наказом Міндовкілля від 29.04.2024 № 455) та забезпеченням заходів із подальшої рекультивації та пост-експлуатаційного догляду об'єкта

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

Альтернатива 1 – «Нульовий сценарій», який передбачає аналіз, прогнозування та оцінку ситуації у разі, якщо зазначений документ державного планування не буде ухвалений.

Альтернатива 2 – Відсутня, оскільки запропонований базовий сценарій МПУВ визнано найбільш оптимальним з огляду на реальні умови. Він найкраще відповідає Національному плану управління відходами до 2033 року та Регіональному плану управління відходами Закарпатської області до 2034 року.

Опис оцінки ймовірного негативного впливу на довкілля та стан здоров'я населення відповідно до контрольного переліку за альтернативними варіантами наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Оцінка ймовірного негативного впливу на довкілля та стан здоров'я населення відповідно до контрольного переліку за альтернативними варіантами

Чи може реалізація спричинити	Негативний вплив	
	Нульовий сценарій	Прийняття плану
1	2	3
Ґрунти		
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?	+	-
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?	+	-
Виникнення конфліктів між регіональними та локальними цілями?	+	-
Суттєві негативні зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?	+	-
Погіршення якості ґрунтів, у т.ч. на територіях з природоохоронним статусом?	+	-
Атмосферне повітря		
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?	+	+/-
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?	+	+/-
Погіршення якості атмосферного повітря?	+	-
Появу джерел неприємних запахів?	+	+/-
Водні ресурси		
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?	+	-
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?	+	+/-

Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?	+	-
Зміни обсягів та якості підземних вод, забруднення підземних водоносних горизонтів?	+	-
Стан ПЗФ, у тому числі фауни, флори, біорізноманіття		
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?	+	-
Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей, у т.ч. на територіях з природоохоронним статусом?	+	-
Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо), у т.ч. на територіях з природоохоронним статусом?	+	*
Кліматичні фактори		
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?	+	+/-
Збільшення викидів парникових газів?	+	-
Відходи		
Збільшення кількості накопичених відходів IV класу небезпеки?	+	-
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?	+	-
Збільшення кількості санкціонованих та стихійних сміттєзвалищ?	+	-
Збільшення обсягів захоронення небезпечних відходів?	+	-
Збільшення обсягів ресурсоцінних компонентів, що спрямовуються на захоронення?	+	-
Інше		
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?	+	*
Погіршення екологічного моніторингу?	+	-
Збереження технократичної моделі суспільної поведінки у сфері управління відходами?	+/-	-

Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?	+	+/-
Збільшення споживання палива або енергії?	+	-
Суттєве порушення якості природного середовища?	+	-
Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довгострокових цілей у майбутньому?	+	-
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на умови життєдіяльності населення?	+	*

“+” - може спричинити; “-” не може спричинити; “*” однозначно встановити не можливо

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки документу державного планування - є її відповідність державним будівельним та санітарним нормам і правилам України, законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища. Проведена стратегічна екологічна оцінка встановила, що найсприятливішим варіантом серед досліджуваних альтернатив буде затвердження запропонованого Плану.

Стратегічна екологічна оцінка МПУВ здійснювалася в спосіб, що передбачав такий алгоритм дій:

- визначення ключових екологічних проблем, що стосуються сталого розвитку Ужгородської територіальної громади;
- проведення оцінки стану довкілля й виявлення трендів, характерних для окремих компонентів навколишнього природного середовища та стану здоров'я Ужгородської територіальної громади;
- аналіз відповідності напрямів та заходів МПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики; розробка заходів з пом'якшення ймовірних негативних впливів реалізації МПУВ;
- формулювання пропозицій щодо моніторингу;
- підготовка звіту про СЕО МПУВ.

При підготовці Звіту з СЕО виникли труднощі у зв'язку з недостатністю і якістю даних, відсутністю досвіду реалізації окремих заходів в Україні. Наявність даних МПУВ, додаткових вихідних даних, що були зібрані під час розроблення МПУВ, додаткових статистичних даних, результатів аналітичного оброблення матеріалів, законодавчої та нормативно-правової бази з вивчення можливого впливу прийняття МПУВ на зміни в атмосферному повітрі, водному середовищі, ґрунтах, біорізноманітті, здоров'ї населення тощо дозволило обґрунтувати можливий вплив на навколишнє природне та соціальне середовище та підготувати Звіт про стратегічну екологічну оцінку.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Стратегічна екологічна оцінка передбачає необхідність здійснення моніторингу наслідків впровадження МПУВ.

Відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування буде здійснюватися шляхом періодичного (не менше одного разу на рік) аналізу виконання МПУВ та подання зацікавленим органам щороку до 1 березня наступного періоду інформації про хід виконання МПУВ в частині досягнення локалізованих цільових показників.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, строки їх виконання, кількісні та якісні показники та їх цільові значення, враховують специфіку документа державного планування та відображені у МПУВ.

Індикатори, які відбираються для здійснення оцінки МПУВ, мають відповідати наступним критеріям: відповідність, вимірюваність, досяжність, чутливість, доступність, надійність, простота, практичність, об'єктивність, ощадливість та обмеженість в часі.

Розроблений комплекс індикаторів слугуватиме для:

- оцінки ефективності виконання запланованих заходів;
- своєчасного коригування МПУВ в процесі його реалізації;
- здійснення узагальненої оцінки результативності МПУВ після завершення строку його реалізації;
- оцінки ступеня досягнення встановлених цільових показників.

Індикатори виконання заходів МПУВ наведені в таблиці 3.

Таблиця 3

Індикатори виконання заходів Місцевого плану управління відходами Ужгородської міської територіальної громади

Найменування показника	Одиниці	Періодичність
обсяг відходів, що утворюються	тис. т / тис. м ³	щорічно
обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т	щорічно

обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т	щорічно
обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отриманням енергії)	тис. т	щорічно
обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т	щорічно
обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т	щорічно
охоплення населення послугами з управління побутовими відходами; охоплення населення роздільним збиранням побутових відходів	відсоток	щорічно
кількість пунктів роздільного збирання побутових відходів (окремо стаціонарних та мобільних)	одиниць	щорічно

Кількість індикаторів може бути розширено шляхом включення до моніторингу додаткових показників відповідно до запитів або умов реалізації МПУВ.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

За приведеною оцінкою відсутня ймовірність транскордонних наслідків в результаті прийняття проекту МПУВ.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-11 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

1. За підсумками СЕО підготовлено «Звіт про стратегічну екологічну оцінку Місцевого плану управління відходами Ужгородської міської територіальної громади», щодо якого організовано інформування та обговорення громадськості громади.

2. Місцевий план управління відходами Ужгородської міської територіальної громади загалом враховує концепцію сталого розвитку Ужгородської міської територіальної громади, розроблений у відповідності до конституційного принципу пріоритету інтересів людини у регіональній політиці та зорієнтований на поліпшення стану довкілля, умов життєдіяльності населення і його здоров'я.

3. Основною метою МПУВ є створення та забезпечення належного функціонування комплексної системи управління відходами, яка забезпечить мінімізацію навантаження на довкілля, зумовленого утворенням відходів, шляхом дотримання ієрархії управління відходами, з урахуванням економічних можливостей як громади так і основних утворювачів відходів.

4. Напрями і заходи МПУВ добре узгоджуються зі стратегічними цілями державної екологічної політики та сприяють поліпшенню умов життєдіяльності та здоров'я населення Ужгородської міської територіальної громади.

5. Реалізація МПУВ з великою долею ймовірності не повинна призвести до появи нових негативних впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення.

6. У Звіті СЕО МПУВ на виконання обґрунтованих рекомендацій запропоновано впровадити інструменти ефективного і багатостороннього моніторингу впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення.

Запропоновано систему індикаторів проведення моніторингу відповідно до ключових екологічних викликів та потенційних ризиків реалізації МПУВ.

З огляду на зазначене, можна стверджувати, що в цілому розроблення місцевого плану управління відходами Ужгородської міської територіальної громади було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та стан здоров'я населення та прагненням нівелювати негативні наслідки. Реалізація місцевого плану управління відходами Ужгородської міської територіальної громади сприятиме поліпшенню системи управління відходами, зменшенню антропогенного навантаження на довкілля, поліпшенню здоров'я населення громади та умов його життєдіяльності.

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку».
2. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».
3. Закон України «Про управління відходами».
4. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018 року «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування».
5. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 260 від 18.07.2019 року «Про внесення змін до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування».
6. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля».
7. «Стратегія розвитку Ужгородської міської територіальної громади до 2030 року», затверджена рішенням Ужгородської міської ради від 28.03.2024 р. № 1686.
8. «Регіональний план управління відходами Закарпатської області до 2034» затверджений розпорядженням голови обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації від 23 червня 2025 № 424.
9. Екологічний паспорт Закарпатської області за 2023 рік. – веб-сайт Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської обласної адміністрації, 2023.

ДОВІДКА

ПРО ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ

у процесі стратегічної екологічної оцінки проєкту документа державного планування «Місцевий план управління відходами Ужгородської міської територіальної громади» та Звіту про стратегічну екологічну оцінку (СЕО)

Реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі СЕО: № 12-12-18649-25

Відповідно до статей 12 та 13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Департаментом міської інфраструктури Ужгородської міської ради проведено громадське обговорення проєкту документа державного планування «Місцевий план управління відходами Ужгородської міської територіальної громади» та Звіту про СЕО з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості.

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення

Департамент міської інфраструктури Ужгородської міської ради (як замовник документа державного планування місцевого рівня).

2. Відомості про оприлюднення документів, які стосуються стратегічної екологічної оцінки

2.1. На етапі громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки:

- Заяву про визначення обсягу СЕО проєкту МПУВ було оприлюднено 12.12.2025 р. шляхом розміщення в Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки (реєстраційний номер справи № 12-12-18649-25) та на офіційному вебсайті Ужгородської міської ради.
- Паперову копію Заяви та повідомлення про її оприлюднення було розміщено замовником на дошці оголошень у фое Ужгородської міської ради.
- Строк громадського обговорення заяви тривав з 12.12.2025 р. по 22.12.2025 р. включно (10 днів). Протягом цього періоду жодних пропозицій та зауважень від представників громадськості (фізичних чи юридичних осіб) не надходило.

2.2. На етапі громадського обговорення проєкту МПУВ та Звіту про СЕО:

- Повідомлення про оприлюднення проєкту МПУВ та Звіту про СЕО було розміщено на дошці оголошень у фое Ужгородської міської ради 15.05.2026 р. та одночасно внесено замовником до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.
- З паперовими копіями документів громадськість мала можливість ознайомитися у приміщенні Департаменту міської інфраструктури Ужгородської міської ради за адресою: м. Ужгород, пл. Поштова, 3.
- Громадське обговорення документів тривало з 15.05.2026 р. по 15.06.2026 р. включно (31 календарний день), що повністю відповідає нормативному терміну, встановленому частиною шостою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (не менше 30 днів).

3. Відомості про проведення громадських слухань

Враховуючи введення в Україні воєнного стану та дію правового режиму надзвичайних обмежень, безпосередні збори громадян для проведення громадських слухань замовником не ініціювалися та не проводилися. Пропозиції та зауваження громадськості приймалися у письмовому вигляді на поштову адресу замовника та в електронному вигляді на офіційну електронну пошту Департаменту міської інфраструктури Ужгородської міської ради протягом усього періоду обговорення.

4. Результати розгляду та врахування пропозицій громадськості

Протягом встановленого строку громадського обговорення заяви про визначення обсягу СЕО (з 12.12.2025 р. по 22.12.2025 р.), а також протягом строку громадського обговорення проєкту МПУВ та Звіту про СЕО (з 15.05.2026 р. по 15.06.2026 р.) жодних зауважень, пропозицій чи застережень від громадськості (фізичних осіб, громадських організацій, ініціативних груп та суб'єктів господарювання) до Департаменту міської інфраструктури Ужгородської міської ради не надходило. Офіційний реєстр пропозицій громадськості представлений у таблиці нижче.

Зведена таблиця пропозицій та зауважень громадськості

№ з/п	Автор зауваження / пропозиції	Редакція частини проєкту ДДП або Звіту про СЕО	Зміст наданих зауважень та пропозицій	Спосіб та обґрунтування врахування замовником
1	Громадськість міста Ужгород, суб'єкти господарювання	Проект МПУВ та Звіт про СЕО в цілому	Протягом громадського обговорення з 15.05.2026 р. по 15.06.2026 р. пропозицій та зауважень не надходило.	Враховано факт відсутності звернень. Будь-які коригування проєкту плану та Звіту про СЕО на підставі пропозицій громадськості не здійснювалися.

5. Висновки громадського обговорення

5.1. Замовником — Департаментом міської інфраструктури Ужгородської міської ради — повністю дотримано вимоги чинного законодавства України щодо строків, способів інформування та забезпечення відкритого доступу громадськості до матеріалів стратегічної екологічної оцінки проєкту МПУВ та Звіту про СЕО.

5.2. У зв'язку з відсутністю будь-яких зауважень та пропозицій від громадськості, доопрацювання проєкту МПУВ та Звіту про СЕО за результатами громадського обговорення не проводилося, документи вважаються погодженими громадськістю без зауважень у запропонованому вигляді.⁵

5.3. Ця довідка є публічною інформацією та підлягає завантаженню замовником до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки для завершення процедури погодження ДДП.

Директор
Департаменту міської інфраструктури
Ужгородської міської ради

Даніелла ГЕВОРКЯН

ДОВІДКА

ПРО КОНСУЛЬТАЦІЇ З ОРГАНАМИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

у процесі стратегічної екологічної оцінки проєкту документа державного планування «Місцевий план управління відходами Ужгородської міської територіальної громади» та Звіту про стратегічну екологічну оцінку (СЕО)

Реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі СЕО: № 12-12-18649-25

Відповідно до статей 6, 7, 8, 13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Департаментом міської інфраструктури Ужгородської міської ради забезпечено проведення консультацій з уповноваженими органами виконавчої влади у процесі стратегічної екологічної оцінки проєкту документа державного планування «Місцевий план управління відходами Ужгородської міської територіальної громади» та Звіту про стратегічну екологічну оцінку

1. Відомості про оприлюднення документів, що стосуються стратегічної екологічної оцінки

1.1. Для визначення обсягу досліджень, методів екологічної оцінки та рівня деталізації інформації, що має бути включена до Звіту про стратегічну екологічну оцінку проєкту МПУВ, Департаментом міської інфраструктури Ужгородської міської ради було розроблено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки.

1.2. Заяву про визначення обсягу СЕО проєкту МПУВ у встановленому законом порядку було внесено до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки 12.12.2025 р. за реєстраційним номером справи № 12-12-18649-25 та розміщено на дошці оголошень у фое Ужгородської міської ради. для отримання зауважень і пропозицій.

1.3. Протягом встановленого строку до заяви про визначення обсягу СЕО надійшли пропозиції від уповноважених органів:

- Лист Департаменту охорони здоров'я Закарпатської ОДА від 19.12.2025 р. № 95/06-3/6.
- Лист Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА від 19.12.2025 р. № 02.01-04/1488.

Усі пропозиції щодо необхідності деталізації санітарно-гігієнічних вимог, оцінки впливу на підземні води та врахування ландшафтних обмежень були враховані виконавцями при складанні Звіту про СЕО.

1.4. Проєкт МПУВ та Звіт про СЕО разом із повідомленням про оприлюднення з метою проведення консультацій з уповноваженими органами виконавчої влади, зазначеними у статтях 6–8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», були внесені до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки 15.05.2026 р.

1.5. У процесі консультацій через Єдиний реєстр стратегічної екологічної оцінки та на адресу замовника надійшли зауваження та пропозиції від таких уповноважених органів:

- Лист Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської обласної військової адміністрації від 27.05.2026 р. № 01-08/795.
- Лист Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України від 15.06.2026 р. № 6102-08/55336-06.

2. Результати розгляду та врахування пропозицій у процесі консультацій

Усі пропозиції та зауваження, що надійшли від уповноважених органів виконавчої влади, були всебічно розглянуті, проаналізовані та повністю враховані під час підготовки фінальних коригованих версій проєкту МПУВ та Звіту про СЕО. Детальна інформація про результати розгляду та спосіб врахування зауважень наведена в офіційній таблиці нижче.

Зведена таблиця консультацій з органами виконавчої влади

Орган, що надав зауваження / пропозиції	Дата та вихідний номер листа	Редакція частини проєкту ДДП або Звіту про СЕО, до якої висловлено зауваження	Зміст наданих зауважень та пропозицій	Спосіб врахування у коригованих документах
Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської ОВА	27.05.2026 р. № 01-08/795	Розділ 3.1 проєкту МПУВ, розділ 4.1 Звіту про СЕО	Забезпечити дотримання вимог екологічної безпеки, збереження ПЗФ, екомережі та водоохоронних зон при визначенні місць розташування об'єктів управління відходами	Враховано повністю. До розділу 3.1 МПУВ додано вимоги щодо відповідності ст. 3 ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища» та ст. 3 ЗУ «Про охорону земель». До розділу 4.1.1–4.1.3 Звіту про СЕО включено суворі територіальні обмеження
Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської ОВА	27.05.2026 р. № 01-08/795	Розділ 3.2.1 проєкту МПУВ, розділ 4.2.1 Звіту про СЕО	Заборонити розміщення об'єктів сортування та оброблення у рекреаційних зонах та прибережних смугах згідно з п. 11.2.2 ДБН Б.2.2-12:2019	Враховано повністю. На сторінці 31-32 МПУВ встановлено імперативну заборону на будівництво сортувальних комплексів у рекреаційних зонах та водоохоронних смугах. Санітарні розриви зафіксовано у розділі 7 Звіту про СЕО
Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської ОВА ¹	27.05.2026 р. № 01-08/795	Розділ 3.2.1 проєкту МПУВ	Облаштовувати контейнерні майданчики відповідно до вимог п. 5.9 ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 (ізоляція зеленою смугою не менше 1,5 м)	Враховано повністю. Відповідні вимоги щодо зеленої ізоляції та недопущення транзитного пішохідного руху через майданчики додано до розділу 3.2.1 МПУВ
Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської ОВА	27.05.2026 р. № 01-08/795	По всьому тексту проєкту МПУВ та Звіту про СЕО	Замінити застарілі поняття «поводження з відходами», «ТПВ», «утилізація» нормативно встановленою термінологією відповідно до	Враховано повністю. Проведено суцільну заміну термінологічного апарату у МПУВ та Звіті про СЕО на: «управління відходами», «побутові відходи»,

			чинного законодавства	«відновлення відходів», «рециклінг»
Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України	15.06.2026 р. № 6102-08/55336-06	Загальна структура проєкту МПУВ	Уточнити структуру проєкту МПУВ відповідно до Постанови КМУ № 947, обов'язково додавши розділи «Інформаційні джерела» та «Додатки»	Враховано повністю. До фінального проєкту МПУВ додано зазначені розділи, перелік використаної літератури та нормативно-правових актів систематизовано
Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України	15.06.2026 р. № 6102-08/55336-06	Розділи МПУВ та Звіту про СЕО, що стосуються охорони ґрунтів	Забезпечити суворе дотримання вимог ст. 46 Закону України «Про охорону земель» (зняття родючого шару, складування, рекультивація після ліквідації). ¹	Враховано повністю. У МПУВ та Звіті про СЕО прописано вимоги до обов'язкового дотримання Закону України «Про охорону земель»
Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України	15.06.2026 р. № 6102-08/55336-06	Розділ МПУВ про цільові показники	Узгодити цільові показники МПУВ із Регіональним планом управління відходами, затвердженим розпорядженням голови Закарпатської ОДА від 23.06.2025 р. № 424	Враховано повністю. Цільові показники щодо рециклінгу побутових відходів приведені у повну відповідність до Регіонального плану та ст. 37 ЗУ «Про управління відходами»
Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України	15.06.2026 р. № 6102-08/55336-06	Матеріали рекультивації та закриття полігонів	Дотримуватися ст. 54 ЗУ «Про землеустрій», ст. 52 ЗУ «Про охорону земель» та Правил розроблення робочих проєктів землеустрою (Постанова КМУ № 86).	Враховано повністю. До МПУВ та Звіту про СЕО включено зобов'язання щодо проведення рекультивації місць видалення відходів виключно на підставі розроблених та погоджених робочих проєктів
Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України	15.06.2026 р. № 6102-08/55336-06	Розділ МПУВ про медичні відходи	Вилучити посилання на застарілий та скасований наказ МОЗ України № 325, навести норми у відповідність до чинного санітарного законодавства	Враховано повністю. Замінено всі посилання на скасований наказ. У розділ 3.2.8 МПУВ інтегровано вимоги чинного наказу МОЗ України від 31.10.2024 р. № 1827 «Про затвердження Державних санітарних

				норм та правил «Порядок управління медичними відходами...».
Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України	15.06.2026 р. № 6102-08/55336-06	Звіт про СЕО, розділи 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10	Навести Звіт про СЕО у відповідність до ч. 2 ст. 11 Закону України «Про СЕО», доповнити описом усіх тринадцяти компонентів довкілля та аналізом кумулятивних ефектів.	Враховано повністю. Звіт про СЕО повністю перероблено та розширено з 6 до 25 сторінок Доопрацьовано опис поточного стану всіх тринадцяти факторів та проведено детальну оцінку кумулятивних ефектів у розділі 6.
Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської ОВА, Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України	27.05.2026 р. № 01-08/795 / 15.06.2026 р. № 6102-08/55336-06	Розділ 9 Звіту про СЕО	Привести програму екологічного моніторингу у відповідність до Порядку здійснення моніторингу, затвердженого Постановою КМУ від 16.12.2020 р. № 1272.	Враховано повністю. Розділ 9 Звіту про СЕО викладено в новій редакції. Наведено цільові кількісні та якісні показники, періодичність (щорічно), методи вимірювання та інструменти виявлення непередбачених негативних ефектів згідно з Постановою № 1272.

Відтак в інтересах забезпечення переходу до сучасного управління відходами для ефективного використання відходів як ресурсів та сталого розвитку шляхом запобігання їх утворенню відповідно до державної та місцевої політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами найсприятливішим варіантом буде затвердження проекту Місцевого плану управління відходами Ужгородської міської територіальної громади.

**Директор
Департаменту міської інфраструктури
Ужгородської міської ради**

Данієлла ГЕВОРКЯН

Супровідна записка
до проєкту рішення сесії «Про затвердження Місцевого плану управління відходами Ужгородської міської територіальної громади»

Прийняття рішення зумовлено вимогами реформи сфери управління відходами в Україні, набранням чинності Законом України «Про управління відходами» та постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 № 947 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами». Затвердження Місцевого плану управління відходами (МПУВ) дасть змогу врегулювати питання логістики, роздільного збирання, поводження з небезпечними та специфічними відходами, а також встановить юридичну основу для міжкомунального співробітництва у цій сфері.

Метою проєкту рішення є затвердження середньострокового документа державного планування місцевого рівня, який визначає стратегічні напрями, цільові показники та комплексний план заходів щодо розвитку системи управління відходами на території Ужгородської МТГ та виконання рішення суду № 260/6984/24 від 07.03.2025 р..

Даний проєкт рішення підготовлено відповідно до статей 25, 26, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статті 26 Закону України «Про управління відходами», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про благоустрій населених пунктів», Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2023 року № 947, статей 12, 13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та Регіонального плану управління відходами Закарпатської області до 2034 року.

Проєкт МПУВ пройшов процедуру СЕО відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (номер справи в Єдиному реєстрі СЕО № 12-12-18649-25). У межах СЕО проведено консультації з органами виконавчої влади (Міндовкілля, Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської ОВА, Департамент охорони здоров'я Закарпатської ОВА) та громадські обговорення. Усі пропозиції опрацьовано та враховано в остаточній редакції МПУВ та Звіту про СЕО.

Прийняття рішення не потребує додаткових невідкладних видатків з міського бюджету на момент затвердження. Фінансування заходів МПУВ здійснюватиметься в межах щорічних асигновальних програм, коштів суб'єктів господарювання, інвестиційних ресурсів та коштів міжкомунального співробітництва.

Затвердження та виконання МПУВ забезпечить зменшення обсягів захоронення побутових відходів, ліквідацію ризиків виникнення несанкціонованих сміттєзвалищ та покращення санітарно-епідеміологічного стану громади.

Директор департаменту

Данієлла ГЕВОРКЯН